

SLOVENSKI NAROD.

Izjava vsak dan zvečer, izjavljajo nedelje in praznike.
 Inzerat: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin.,
 za radne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu
 nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Kmallova
 ulica št. 3, pritlično. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	„ 42—	polletno	„ 50—
3 mesečno	„ 21—	3 mesečno	„ 26—
1	„ 7—		„ 9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno 100 po nakaznici.
 Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kmallova ulica št. 3, I. nadstropje.
 Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
 Ročepisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Hrvatska in Jugoslovan- ska desetletnica.

Ravno deset let je tega, odkar je zveza dunajskih in peštanskih mogotcev, slovenskih šusterčevcev, hrvatskih frankovcev, policajev, državnih pravnikov in drugih kreatur inscenirala znani veleizdaj. in potem Friedjungov proces. Visoki protektorji podjetja so bili Franc Ferdinand, potem Lexa Aehrenthal, Conrad von Hötzendorf in njihovi pristaši, (ki so imeli svoje hlapce in svoja glasila tudi v Ljubljani) ter v Zagrebu ban Rauch, pa oni Prebegi, Košutići in drugi, ki sede sedaj sami kot veleizdajalci jugoslovanske misli v zaporu ali pa žive v Pešti in na Dunaju in delajo tam zarote za Lahi, Nemci, židovi, krščanskimi socijalci, boljševiki, dejetisti in samim vragom, samo da bi škodovali Jugoslaviji in popolnemu državnonarodnemu jedinstvu Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Velikanski škandal t. zv. zagrebskega veleizdajniškega procesa je zbudil odmev ogorčenja v vsem evropskem novinstvu in po celem svetu si je dotlej pozabljena Hrvatska stekla žalostno slavo. 14. maja 1909 je slavni češki filozof in politik profesor Masaryk vložil interpelacijo v avstrijskem državnem zboru. V učinkovitem govoru je orisal gospodarstvo Rauchovo in njegovih kreatur in s poudarkom pokazal povsem izveščeno avstro-ogrsko politiko napram svojem jugu. Tudi je povsem odprano pokazal na sramotno obnašanje nekaterih sodnikov. Uspeh te interpelacije je bil, da je predsednik sodnega stola prepovedal gospodu Tarabochijju, ki je bil predsednik razprave, in njegovim tovaršem - sodnikom, — da ne smejo obiskovati javnih lokalov po noči, dokler proces traja!

„Mednarodna (aneksijska) kriza je bila kočana in 9. aprila 1909 so vele-sile priznale aneksijo formalno.

Baron Aehrenthal odslej ni imel več interesa za tem, da polovi „veleizdajalce.“ Njemu je šlo le za to, da bi mu zagrebski proces služil v trenutku, ko bi avstrijska armada prekoračila srbsko mejo. Potem bi obstoj „velikoserbske zarote“ opravičil nagli sod na Hrvatskem in objava kompromitirajočih spisov bi bila spravila „banditsko gnezdo“ Beograd ob vse simpatije v Evropi.

Toda zvali so vrage in se ga sedaj niso mogli iznebiti. Aehrenthal sicer ni več potreboval „veleizdajnikov“, tembolj pa so jih želeli ogrska vlada in baron Rauch. Preganjanje je namreč še bolj utrnilo srbsko-hrvatsko jedinstvo, mesto da je vničil, in je mobiliziralo vse hrvatske narodne sile proti madžarskemu nasilju.

Tačas je izšel članek od Friedjunga v „Reichsposti.“ Članek je vodil do slavnega procesa v decembru 1909, ki je razkrinjal pred svetom Aehrenthalove diplomatske metode. Ta proces je važen mejnik v zgodovini jugoslovanskega vprašanja.

Na proces sam se danes malokdo spominja jasno. Imena Chlumecky, Funder, Friedjung, — kakor da je preteklo sto let, ne deset. Gjorgje Nastić, gospod Forgach, — vsa ta imena so, kakor Efijaltova, Herostratova, in vendar spadajo v jugoslovansko politično zgodovino zadnjih let. Naši možje - politiki bi si morali ogledati to preteklost. Mnogo je še neobjavljenega, prav mnogo dragocenega gradiva je za najti med drugim v klasični knjigi Scotusa-Viatorja, iz koje so vzeti prvi citati tega članka.

V okvirju članka bi ne mogli ostati, če bi citirali vse, kar se je go-dilo okrog obeh procesov, kakor incident med Supilom in Chlumeckym, Vasičevu ponarejanje dokumentov, itd. Tudi moremo samo omenjati, kar se je godilo odlej. Komisar Čuvaj je vladal Hrvatsko neustavno, pri nas je vladal „vojvoda“ dr. Šusteršič. Nemški

Drang se je čutil vedno ostrije. Ali tudi odpor je postajal močnejši. Hrvati in Srbi so spoznali, da je samo v popolnem jedinstvu naša rešitev, v Sloveniji pa se je zlasti pri mladini, Sokolstvu in praških akademikih ter mlajšem učitelstvu vzbudil „mladi nacionalizem“, struja, ki je začela vedno ostrije naglašati popolno naše jedinstvo s Hrvati in Srbi. Omenjam samo llešiča in Vošnjaka. — Delalo se je to v zavestnem nasprotju proti Kreku, ki je naglašal hrvatsko-slovensko jedinstvo, brez Srbov, zvest paroli, izdani od vodstva stranke. Narodno zavest so vrhutega budila preganjanja, najprej administrativna, dogodka kakor 20. september 1908, potem ostri pritisk ob in po aneksijski krizi, prepovedi sokolskih prireditev, brza nameščenja nemških uradnikov in čet pri nas, izkratka, vsa ona politična napetost, ki je vladala do sara-jevskega dogodka. Strel v Sarajevu — „prvi strel svetovne vojne“, skrbno pripravljene na Dunaju in v Berlinu. „Der Feind im Land!“ In plenili so in inscenirali tudi pri nas veleizdajniške procese in potem je šel preko naših glav veliki dogodek svetovne vojne, ki je uničila Avstrijo in rodila Jugoslavijo. —

Danes sede v demokratsko-soci-jalističnem kabinetu odlični predstavniki one hrvatsko-srbske koalicije, proti koji je bil naperjen zagrebski proces in koja je nastopala kot tožiteljica v Friedjungovem procesu, in ž njimi je zastopnik one slovenske smeri, ki se je imenovala najprej narodno-radikalna in potem nacionalistična, in ki je najprej med vojno bila nositeljica tihega nacionalnega dela. Dunaj in Pešta sta takrat hotela zadati smrtni udarec zmagujoči misli jugoslovanskega narodnega jedinstva. Hoteli so — že pred 10 leti kakor pozneje l. 1914, — zadeti one možje, ki so v mejah Avstrije uničevali njene nemško-madžarske načrte. Mislili so, da bodo s policajnimi sredstvi, z nasilnostjo in korupcijo uničili misel. Bilo je ravnotako zaman, kakor poznejši poizkus z bajoneti, ječami, visilicami.

Takrat v procesu samem, je nastopil kot priča proti Friedjungu tudi profesor Ljubo Davidović, podpredsednik bojnega društva „Slovenski Jug“ in sedanjí ministrski predsednik.

„Narodni Listy“ pišejo o novi vladi: Ti možje, ki so takrat bili obtoženi, ali pa ki jih je Avstrija hotela izročiti svetovni sodbi kot morilce in zarotnike, — oni imajo sedaj nalogo, da dovedejo svoj troimeni narod, svojo državo do redu in dela in da zatro vsak separatizem, tako velikoserbski, kakor hrvatski ali slovenski. Ni slučaj, da se najdejo sedaj po desetih letih na vladi možje, da izvedejo v praksi, kar so imeli takrat v svoji duši kot ideal, končni cilj narodne politike. — Zaman je bil poizkus za obnovu vlade na široki koncentracijski podlagi in zato se je bilo treba odločiti za koalicijo: ali konservativno - separatistno (staroradikalci, Narodni klub in Jugoslovanski klub) ali demokratsko - centralistično (Demokratska zajednica in socijalni demokrati). Vlada je bila poverjena tem, ki hočejo imeti državo in narod ujedinen, demokratičen, napreden in socialno pravičen. Kdor želi Jugoslovansku dobro, mora želiti kabinetu Liube Davidovića najboljši uspeh.

Tem besedam „Narodnih Listov“ dostavljamo, da se spor „centralistov“ in „separativistov“ še ne vidi povsod s tako apodiktčno formulirano jasnostjo, ker je po načelu „mnogo svobode“ v mnogih slučajih potrebna čista upravna avtonomija. Demokrati podarjamo le politični centralizem, ne pa upravnega, in želimo, da ves narod sodeluje pri upravi, odloča o svojem gospodarstvu v občini in okrožju. In dostavljamo, da ne nehamo kli-cati vse one, ki so voljni delovati, k delu, ker smatramo stranko le za orodje, ne pa za cilj političnega dela in zahtevamo od sebe, ravnotako pa tudi od drugih strank, da poredke strankin interes narodnemu.

Tembolj moramo ponavljati ta svoj klic, ker je to klic vsega naroda in ker se pojavljajo v Jugoslaviji znaki, da še vedno žive in delajo tisti temni elementi, ki so svoječasnó pomagali Rauchu in Aehrenthalu zapirati, denuncirati in preganjati. Res je, da je Frank mrtev, Prebeg v ječi, Šusteršič preganjan, Lampe mrtev, — toda pri nas doma in na Hrvatskem se pojavljajo dogodki, — Vinica, mazanje cirilskih napisov itd., — ki nas silijo tem bolj k budnosti, ker čaka na takšne pojave zveza Lahov, Nemcev, izdajalcev in boljševikov in ker se trkljaio okrog nas judeževi groši. Toda tej zvezi kli-čemo ob desetletnici veleizdajalskega procesa in malo pred prvo obletnico svobode: Zatrli niste spečih, ne boste nas bodečih!

Vladina izjava.

LDU Beograd, 23. avgusta. V današnji seji Narodnega predstavništva je podal ministrski predsednik Davidović imenom kraljeve vlade naslednjo izjavo: Gospodje predstavniki! Vlada, katero sem po mandatu krone sestavljal in kateri imam čast predsedovati, smatra za svojo dolžnost, da vam predvsem v kratkih potezih razloži svoje nazore o točasnem političnem položaju ter da obenem izjavi, katere važnejše posle namerava predložiti Narodnemu predstavništvu v oceno in rešitev. Prva skrb naše državne uprave je, vzdržati in poglobiti dragoceno prijateljstva, katera je naš narod imel srečo zasnovati tekom vojne in ki nas vežejo z velikimi predstavniiki prave narodne civilizacije in demokracije. Politično življenje na jugo - vzhodu Evrope se ureja počasneje in težavneje, kakor v drugih delih sveta, ki so bili izločeni vojennemu potresu. Mirovne pogodbe, ki zanimajo neposredno nas, še niso gotove. One se že izdelujejo in ne more se reči z gotovostjo, kdaj bodo dovršene. Bolj kakor vse drugo nas mora zanimati način, kako se izdelujejo in kako se bodo končno sklenile. Z vsjo pozornostjo moramo gledati na to, da se našemu narodnemu državnemu organizmu zaimačijo vsi pogoji za nemoten razvoj vseh njegovih sil in da roj. Mi teh pogojev ne vidimo in tudi ne iščemo v privilegijih in v izjemnem položaju za svoj narod in sicer z ozirom na izredno težke in vsakovrstne krivice, ki jih je naš narod moral trpeti v daljni in bližnji preteklosti. Mi jih vidimo in iščemo v načelih mednarodne pravice, ki se na morajo napram nam uporabiti prav tako, kakor so se že uporabljala napram drugim. Ne zahtevamo, da bi se odstopilo od teh načel v našo korist, se ne moremo seveda strinjati niti s tem, da bi se odstopilo od njih v našo škodo. Simpatije, katere je pridobila zase naša narodna stvar, temelječa na svobodi, in naša žilava vzajemna borba za ujedinenje in svobodo, dobivajo izraz v priznanjih, ki dohajajo našemu kraljestvu od strani prijateljskih in nevtralnih držav in katerih se spominjamo na tem mestu z zadovoljstvom in hvaležnostjo. Vseh se nimamo, toda imamo najdragocenejša in zato pričakujemo tudi ostala, preverjeni, da pridejo kmalu. Poudarjamo, da simpatije in ta priznanja ter ponavljajoči izraz svoje hvaležnosti za njih, smatramo za dolžnost napram sebi samim in za dolžnost napram velikim prijateljem in zaveznikom iz zastrašne vojne preizkušnje, da opozorila na potrebo, ki je zanje in za nas enako važna in na katero se dosedaj še ni polagalo dovolj važnosti. To je potreba složnega delovanja, katero smo mi pripravljali nuditi za izvedbo miru z enako iskrenostjo in vernostjo, kakor smo prispevali k izvojevanju zmage. Naš narod je, edini na jugo-vzhodu Evrope, ostal od začetka do konca vojne na mejdanu ter je, naitežje ranjen, vzdržal do konca vzajemno borbo za veliki ideal svobode. Zato se je treba ozirati nani tudi v miru. Že vsled zahtev pravčnosti, zlasti pa v interesu vzpostavitve onih pogojev za stabilnost položaja na Balkanu, brez katerih bi bil v bodočnosti prav tako ožročen, kakor je bil v preteklosti. Naši prijatelji se izpostavljajo nevarnosti, da bodo izgubili svoj veliki cilj pomirjenja sveta, ako rešujejo balkanske probleme, ne da bi pri tem reševanju v zadostni meri priustili k sodelovanju onih, katerih se ti problemi neposredno tičejo, bodisi da gre za vpra-

šanje določitve državnih mej, ali vojne odškodnine, ali za druga gospodarska in politična vprašanja. Delegacija, kateri je poverjena obramba naših interesov na mirovnem kongresu v Parizu, bo uživala v tem oziru vselej in v polni meri podporo vlade. Ti interesi so bili zadostno formulirani v tej hiši in se nahajajo v popolnem skladu z načeli mednarodne pravice. Nam ni treba ničesar popravljal na našem stališču in na naših zahtevah, marveč naša dolžnost je, da jih branimo do kraja, kjerkoli so ogroženi. Živo sočustvujemo s še neosvojenimi brati iz vseh naših krajev, kjer trpe preganjanje zaradi svoje ljubezni do svoje-ga naroda. Z onimi narodi, ki bodo po sklepu miru naši novi sosede, hočemo ustvariti odnose medsebojnega zaupanja in dobrega sosedstva. Ne prezirajoč izkušni, se bo naša politika napram njim inspirirala po misli - voditeljici, da svoje koristi ne iščemo v škodi in propasti drugega. Z novimi slovenskimi državami, z republiko Čeha - Slovaško in Poljsko hočemo biti in biti izpolniti odnose tesnega prijateljstva. Z Grško in Rumunijo, ki sta dosedaj uživali največ mednarodne naklonenosti v svojih težnjah, hočemo naša država, negujoč medsebojno zaupanje in zbliznanje, biti v stanju, ki bo jamčilo stabilnost in mir na Balkanu. Mi hočemo delati za to. Naše prepričanje je bilo in ostane, da bi do konca rešitve teh problemov na mirovni konferenci bilo potrebno, obdržati vladi naše dežele značaj koncentracije vseh političnih strui in skupin. Moji tovariši in jaz smo sklenili, storiti vse, kar je potreba, tudi nadalje, da z ničemer ne onemogočimo tako zbiranje sil. Na naše notranje družabno in državno življenje pritiska množina težkega dela, vsled česar hočemo z vsjo silo resno in hitro delati, da ta pritisk postane manjši in manjši. Treba nam je čim prej iziti iz državno-pravnega provizorija, v katerem smo. Uporabljamo to priliko, da svečano ovržemo vse sirenske glasove v inozemstvu in v deželi, da bo ustavotvorna skupščina onemogočena. Tega ne bo, in jaz ne vem na vsem slovenskem jezui niti za eno resno silo in strujo, ki bi v mislih gojila tako mračno zaroto proti narodni suverenosti. Nasprotno bo vlada v kratkem predložila Narodnemu predstavništvu načrt volilnega zakona, da bo narod mogel na konstituentni po svojih zastopnikih svobodno položiti nove temelje bodočnosti. S tem bo izpolnjena prva beseda, ki jo je dal naslednik krone v velikem trenutku proglašanja našega ujedinenja. Radi ureditve upravnega dela in ojačenja zaupanja naroda v delo za konsolidiranje države, smatramo za potrebno, da se pred volitvami za konstituentno izvede reforma občinskega volilnega reda ter na temelju novega modernega volilnega prava izvede občinske volitve. Razen tega bo vlada že v kratkem sestavila odbor za proučitev načrta nove ustave, v katerega bo pozvala predstavnike političnega znanstva in izkušeni ter poznavalce narodnega življenja iz vseh krajev naše zemlje. Ne bojimo se, omogočiti popolnoma svobodno udeleževanje v vseh naših idejah, podjetjih in ustanovah. Iz te svobode se nara-ja, raste in po njej se najuspešnejše krepi odpor proti anarhiji ter zlorabi svobode v korist same enega družabnega razreda, pa bodi ta, katerikoli hoče. Dokler bo naša družba spoštovala in branila to resnico, se ji ne bo treba bati onih strašnih družabnih bolezní, katerim prisostvujemo kot sodobniki in svedoki in k sreči že ponehavajo. Valutno vprašanje, agrarna reforma, obnova produkcije, draginski vprašanje, odprava cenzure, demobilizacija, preskrba vojnih sirot, invalidsko vprašanje, likvidacija moralnega stanja v Srbiji, davek na bogastva, pridobljena v vojni, odredbe proti vsem oblikam družabnega parasitstva, vse to stoji na dnevnem redu v prvi vrsti. Glede naštetih vprašanj smatramo za potrebno, naglasiti takoi smer, v kateri se bodo reševala nekatera izmed njih, da bi se v javnosti moglo že sedaj ustvarjati koristne orientacije. Pri valutnem vprašanju bo najvažnejše, da se čim prej potegnjo iz prometa avstrijske krone ter da se zamenjajo z novimi bankovci emisijske banke. Na kak način in v kakem razmerju se bo to zgodilo, to je vprašanje, o katerem se bo razpravljalo za-

konodajnim potom. Morali bomo pa poskrbeti za to, da zaenkrat z drugimi odredbami preprečimo nekontrolirani in nemoralni dotok kronskih bankovcev s tujega ozemlja, in sicer po možnosti še preden se bo nova žetev začela izvažati. — Agrarno vprašanje se bo rešilo po sistemu, kakršn je bil sklenjen in objavljen v soglasju z vsemi političnimi skupinami. Pri izvršitvi agrarne reforme se ne bo krenilo s pota, katerega nam kažejo postavljena načela. Vlada bo skrbela, da se hitreje, kakor se je to godilo dosedaj, dožene popolna gotovost in pravna jasnost za vse interese. Nameravamo razlaščenje in prevzete veleposestev v državno upravo, bo ustvarilo potrebne predpogoje za čim hitrejši prehod k definitivni izvedbi agrarne reforme, naseljevanja in repatriacije. — Napram prostovolcem se morajo vse državne obveznosti glede brezplačne odstopitve zemljišč izpolniti brez odlašanja in v polnem obsegu. — Istotako se mora ugoditi vsem siromašnim poljedelcem, invalidom in vojnim sirotam. — Postavnim potom se bo rešilo vprašanje odškodnine in povračila za opravljene fevdalne odnose ter za razlaščenje veleposestev, za kar se bodo osnovala posebne finančne ustanove. — Zenačenje vojske in vojaških ustanov se bo izvedlo smoteno, pri čemer se bo polagala največja važnost na to, da se stvori čim najenostavnejši organizem narodne brambe. — Tudi prometne naprave, ki spadajo med prve in najtežje žrtve vojne, bomo vzpostavili z vsjo energijo in z vsemi sredstvi, v svesti si, da ima to vprašanje ne samo naroden, ampak tudi mednarodni značaj. Položaj vsega prometnega osobja, od katerega omenjamo zlasti železnice kot oni stan, ki je med tem osobjem najštevilnejši in ki vrši najbolj naporno službo, se bo proučil in uredil. — Najvažnejši predpogoj za ureditev državne uprave je ureditev službenega položaja in vprejemkov vseh javnih uslužbencev v novi državi. To vprašanje se mora rešiti nemudoma, ako tudi provizorno, da se omogoči potrebno nameščenje in da se delovne moči v državni administraciji bolje porabi. — Oziroma se na potrebe delavstva v naši državi in na gibanje tega stanju, mu bo vlada šla na roko z onim razumevanjem, ki ga kažejo vlade prosvetljenih narodov v svoji delavski zakonodaji. Radi tega meni vlada, da je ena najnujnejših potreb, izvedba gotovih socialno - političnih reform, ki edine morejo jamčiti za socialni mir in nemoteno delo za gospodarsko in socialno obnovo. Tako smatramo za potrebno uvedbo osemurnika kot maksimalnega delovnega dne, ter socialno zavarovanje delavcev proti boleznim, nezgodam, nezmožnosti za delo, starosti in onemoglosti. — Obnova produkcije hoče vlada izvesti tako, da bo v vseh oblastih in okrožjih neovirano udeleževanje vsem normalnim silam in faktorjem.

Državni aparat je vplival na gospodarsko življenje mnogo obširneje, nego se je to dalo razlagati in birokracija je postala sčasoma zapreka za obnovo dela, prometa, trgovine in drugih panog gospodarskega življenja, namesto da bi mu bila v podpora. Borbo proti draginji in izsesavanju namerava vlada voditi predvsem s povzdigo produkcije, potem pa z brezobzirnim zatiranjem sebičnega kopičenja in skrivanja življenjskih potrebščin v svrhu osebnega obogatena na škodo celokupnosti. — Pojačanje produkcije je v zvezi z demobilizacijo, ki se bo pričela čimprej in ki bo, kakor upamo, končana do jeseni. — Vprašanje povračila škode vsem, katere je gospodarsko uničila sovražna vojna in okupacija, se mora rešiti nemudoma, vsaj delno, ako sedaj še ni mogoče popolno. Negotovost o tem predmetu mora takoj prenehati in naša država mora smatrati to povračilo za svojo državno dolžnost. — Naša državna uprava bo dobila svojo končnovaljavno organizacijo šele po proglasitvi ustave. Vendar hoče vlada dati upravni organizaciji, kakršna obstoji, trdnostjo podlago in vse pripomočke, da se bodo bolje in hitreje reševali številni zaostali posli v naši državi in ne-rešena vprašanja v raznih pokrajinah, kakor na primer v Črni gori. — Načelnikom raznih uradov in ustanov se bo pustila večja možnost gibanja in udeležbo-

vanja lastne inicijative. Zato bodo seveda nosili tudi večjo odgovornost. Treba jih je osvoboditi raznih predpisov in procedur, ki so vsled novih potreb postale zastarele. Zlasti gospodarske države ustanove: uprava monopolov, direkcija železnice, rudnikov, gozdov in raznih stavbenih odseki ne bi smeli v primeru neuspeha v poslovanju najti izgovor v raznih administracijskih sploh, ki jim vežejo roke. Te spone se bodo odstranile, občinstvu pa, ki ima posla s takimi ustanovami, se bo prihranilo odpiranje mnogobrojnih vrat in dolgotrajno čakanje pred njimi. Narod mora do zime biti preskrbljen s soljo in petrolejem brez ozira na predpise iz predvojnega doba, ki se tičejo tega preskrbovanja. Vzporedno z razširjenjem delokroga in kompetence posameznih uradov in ustanov bo šlo seveda tudi poostrenje kontrole, in to ne samo uradne, marveč tudi javne. — Dokler mora cenzura sploh še ostati v veljavi, bo njena naloga izključno le, ščititi varnost države kot take, nikakor pa ne bo služila v kakršnokoli osebni zaščiti pred zdravno kontrolo in kritiko javnosti. — Moje in mojih gg. tovarišev prepričanje je, da napori vlade in narodnega predstavništva ne zmorejo ogromnega dela, katero nam nalaga rešitev vseh teh problemov, ki nam jih je vojna pustila kot dedščino. Zato je neobhodno potrebno sodelovanje velike, plodovite neizpriljive in neodoljive energije, katero je naš narod doslej trošil za vojevanje in katero ima sedaj posvetiti delu in nalogam miru. Mobilizirajmo vse sile za to delo. Lotimo se produktivnega dela vsi: Slovenci, Hrvati in Srbi, brez razlike vere, seljaki, industrijanci, delavci, trgovci, obrtniki in uradniki ter dajmo svojemu delu najnaprednejšo obliko! Samo delo ima pravo do časti, priznanja in nagrade. Samo z delom in z ustavno disciplino se da zagotoviti bodočnost naroda in priboriti častno mesto v družbi narodov. Politično, versko in plemensko smo enakopravni. Pustimo to enakopravnost in svobodo svojih dragih imen ne samo drug drugemu, ampak tudi svojim sodržavljanom drugega jezika, kolikor jih sploh je. Enaki v svojih pravicah, bodimo enaki tudi v dolžnostih napram svoji skupni domovini. Čim bolj se polegamo boji hru, toliko bolj nam se poizvi zopet prijetni red dela na vseh poljih. V tem je prepoved, spas in napredek naroda. Prosim narodno predstavništvo, da blagohotno sprejme na znanje vladno izjavo in da počaka na njena dela.

Politične vesti.

Prva seja Narodnega Predstavništva po rešitvi krize. Beograd, 24. avgusta. Prvi nastop novega kabineta je končal z lepim uspehom demokratsko-socialistične koalicije. — Ko so se začeli zbirati poslanci v zbornici, so vstopili demokratski skoraj korporativno. V imponentnem številu 110 poslancev so zasedli celo levo in del desnice. Levica se nahaja pred ministrskimi sedeži. Na ta način se je slučajno pokazal odločilen preokret naše politike na levo. Ne navadno veliko število demokratov je učinkovalo porazno na opozicijske stranke, ker se je videlo že na prvi hip, da so demokratski najboljše zastopniki. Radikalcev je prišlo okoli 50, od Narodnega kluba je bilo navzočih 22 članov; poslanske klone so bile napolnjene, kakor še nikdar doslej. Tudi galerije so bile nabite. Radikalna »Tribuna« je vedela že naprej povedati, da so demokratski spustili na galerije svoje pristaje, v resnici pa so hoteli radikalcem prikriti dejstvo, da so sami nagnali v kar največjem številu svoje pristaje na galerije.

Radikalci sami se prav dobro zavedajo, da ne uživajo v Beogradu niti simpatij, niti ugleda več. Tudi omladina jih je zapustila in se v ogromni večini pridružuje demokratom, ki predstavljajo danes v narodnem predstavništvu najbolj jugoslovansko stranko.

Seja narodnega predstavništva je potekala mirno in dostojno. Sigurnost v nastopu vladne stranke je že takoj od vsega začetka pokazala, na kateri strani je večina. Opozicijske stranke so zgubile vsled tega veselje in pogum, da bi že takoj jursale pozicijo novega kabineta. Demokrati in socialisti so spremljali vladno izjavo z živahnim odobravanjem, zlasti na onih mestih, kjer povdarja vlada visoko moralno in kulturno stališče naše države v mednarodnih odnosih. Nekateri člani radikalnega in Narodnega kluba so poskušali motiti ministrskega predsednika z medklji, pa se jim ni posrečilo. Ko je g. Davidović prečital vladno izjavo, je zavrnil po dvorani in galerijah dolgotrajni aplavz. Splošno se smatra, da je bitka za demokrate že dobljena. Novi kabinet ne bo padel, gotovo ne popreje, dokler ne dokaže z delom, kaj hoče in kaj more, in ne pokaže kraljevine, kje je prava politična smer.

— **Važna gospodarska posvetovalja.** Beograd, 24. avgusta. — V ponedeljek 25. t. m. se vrši v ministrstvu trgovine konferenca zastopnikov trgovskih zbornic, združenih organizacij in organizacij konsumentov o predstoječi pogodbi z Nemško Avstrijo, ki se naj bo dne 1. septembra. Avstrijski delegati najhajajo že doli časa v Beogradu.

Minister za trgovino je sklical ožjo konferenco, da da zastopnikom vseh interesov čim največji vpliv na potek pogajanj z Nemško Avstrijo.

— **Vladna večina in bresnepolna nasprotna intriga.** — **Politični položaj.** — Prihodnja seja Narodnega predstavništva. Beograd, 25. avgusta. Iz krogov, ki neprestano kujejo intrige, so se razširile po raznih listih lažne vesti, da vlada ne bo imela večine. Te vesti se po načrtu spušča samo v svrhu, da begajo javnost. Vlada ima svojo trdno večino, kar se v ostalem vidi že iz prvega čitanja vladne izjave v parlamentu. Danes prične debata o vladni izjavi. Mnenja v opoziciji so razdeljena. Ker se proti vladnemu delovnemu programu samemu ne da nič ugovarjati, ne da bi vsa javnost ne odklonila te ugovore, se pripravljajo posamezni govorniki iz opozicije, da napadejo posamezne ministre radi grehov, napravljanih od prejšnjega Protičevega kabineta. Ta taktika se seveda ne bo obnesla. Demokratska zajednica je imela danes dopolneno plebarno sejo, v kateri so se določile vse taktične podrobnosti. Za glavnega govornika Demokratske zajednice v debati je določen dalmatinski starina, čestiti narodni prvoborilec (duhovnik) don Juraj Biankini. Poleg tega je postavljena lista rezervnih govornikov, ki bodo po potrebi posegli v debato, med njimi poslanca Kukovec in Novak.

V beograjskih političnih krogih se splošno konstatira, da je izid sobotne seje narodnega predstavništva za vladno jako ugoden in da je vladna izjava napravila v javnosti najboljši vtis. Jedin, ki so na prav neparlamentaren in nedostojen način skušali motiti sejo, so bili nekateri poslanci Narodnega kluba, dočim so se tudi radikalcem držali povsem dostojno.

Napoved, da bo opozicija formalala jednotni protivladni blok, se je izkazala za netočno. Pa tudi v slučaju, da bi vse grupe, ki niso prišle v vladno, napravile »taktično jednoto«, bi bila ta jednota še vedno v manjšini napram vladnemu bloku dela (Demokratski zajednici, socialnim demokratom in manjšim skupinam, ki podpirajo vladno). Največ kontragovornikov skuša za ponedeljkovo sejo dobiti Narodni klub. Ali se jim bo to posrečilo ali ne, trenutno še ne vemo. Računa se, da bo debata o vladni izjavi trajala dva dni. Ni pa še izključeno, da se stranke zadovolje s tem, da podajo pismeno svoje načelne izjave. V tem slučaju bo glasovanje že v ponedeljek. Seja Narodnega predstavništva bo v ponedeljek ob 10. uri.

Opozicijski blok onemogočen. Beograd, 24. avgusta. Zdaj se, da so radikalcem naposled uvideli, da ne bo mogoče stvoriti opozicijskega bloka proti demokratsko-socialistični večini. Koroščev Jugoslovanski klub je udeležbo v bloku odklonil. Na razne omlahljive poslanca, katerih se nahaja precejšnje število v vseh klubih, je močno učinkovala večerašnja seja narodnega predstavništva. Poslanci so se uverili, da računa vlada lahko na sigurno večino, zato se od mnogih strani predlaga, naj se debati o vladni deklaraciji skrajša. Debata bo zavzemala samo dve, najbrže pa celo samo eno sejo. Mogoče je, da bo končana že jutri. Demokratska zajednica je sklenila, da hoče delo forsirati in nadaljevati seje, če treba, tudi ponoči. Kot prvi govornik Demokratske zajednice bo nastopil pri debati don Juraj Biankini. Po debati v vladni deklaraciji pride na dnevni red razprava o dvanajstih stalinah za september in oktober. Ko bo ta razprava končana, oddide narodno predstavništvo za dva do tri tedne na počitnice.

Čudno postopanje radikalcev. Beograd, 24. avgusta. Pristajši radikalnega kluba so večerj vnovič dokazali, da se ne strašijo nobenih sredstev, kadar je treba nastopiti proti svojim nasprotnikom. V pisarni narodnega predstavništva so izvedli navadno falzifikacijo. Kakor znano, je zahtevalo ljubljansko sodišče radi znane afeve v »vojni zvezli« izročitev zveznega ravnatelja, poslanca in sedanega ministra g. Antona Kristana. Ta prošnja je bila že svoja ob objavljena v narodnem predstavništvu, medtem pa je sodnja zahteva že preklicala, ker se je zaveda, da je pojasnila. Radikalci so se v zadnjih dnevih posvetovali s tajnikom narodnega predstavništva poslancem Kričevićem in so postavili na tihem, kljub preklicu ljubljanske sodnice, prvotno zahteva o izročitvi Kristana na dnevni red večerašnje seje. Radi tega falzifikata bo uvedena preiskava v parlamentarni pisarni. Veselje radikalcev in njihovih zaveznikov bo kmalu končano.

Trumbićeva vrnitev v Beograd. Zagreb, 24. avgusta. Današnja »Rieč SHS« potrjuje vesti, da se namerava zunanji minister dr. Trumbić vrniti v domovino. V Beogradu ga pričakujejo že v prihodnjih dneh. Kako dolgo ostane v domovini, se sedaj še ne ve.

Uradno poročilo o sobotni seji. LDU. Beograd, 23. avgusta. Današnja seja narodnega predstavništva je otvorila

predsednik dr. Draža Pavlovič ob 16.45. Zapisnik zadnje seje se je odobril brez ugovora. Izmed došlih spisov je prečital tajnik dr. Krnic predvsem odgovor na brzojavko, katero je poslal predsednik narodnega predstavništva Wilsonu o priliki obletnice proglašanja ameriške neodvisnosti. Nato naznani predsednik dr. Pavlovič, da hoče novi ministrski predsednik Davidović podati izjavo nove vlade. V dvorani je vladala grobna tišina. Zbornica je poslušala izvajanja ministrskega predsednika z največjo pozornostjo. (Vladno izjavo priobčujemo posebej.) Ko je ministrski predsednik dokončal, je predsednik zbornice g. dr. Pavlovič predlagal, naj se debato o vladni izjavi odgodi do prihodnje seje, da se na ta način omogoči strankam proučiti deklaracijo. Predsednik Narodnega kluba dr. Luginja je stavil predlog, naj se vladna deklaracija natisne in razdeli med poslance, ali vsaj med posamezne klube. Poslanec Nastas Petrovič je izjavil, da poslanci niso pripravljeno takoj odgovoriti na vladni program, in predlaga, naj se razprava preloži. Vsi tri predlogi so bili sprejeti. — Nato je zbornica prešla na drugo točko dnevnega reda, namreč na razdelitev zbornice v sekcije. Predsednik zbornice je izjavil, naj se konstituirajo sekcije. Naj se konstituirajo sekcije seje in zaključil današnjo sejo ob 18.10. — Prihodnja seja bo v ponedeljek ob 9. dopoldne. Na dnevnem redu bo: 1.) razprava o deklaraciji vlade; 2.) prvo čitanje zakona o poroti.

LDU. Beograd, 24. avgusta. Za večerašnja seja Narodnega predstavništva je vladalo vsepovsod živahno zanimanje. Že dolgo pred začetkom seje so bile galerije nabite polne občinstva. Zelo dobro obiskana je bila tudi diplomatska loža, kjer so prisostvovali seji vsi poslanci prijateljskih držav in razen njih tudi številni francoski in angleški častniki. Ob 16. so se začeli zbirati v dvorani narodni poslanci. Došlo jih je tako število kakor še nikoli. Kloni poslancev so bile zasedene do zadnjega kotička. Ko je vstopila nova vlada, jo je demokratsko-socialistični blok pozdravil z burnim aplavzom. Med čitanjem vladne deklaracije je vladal v zbornici mir, le tu in tam so se slišali pojedini medklji. Demokrati in socialisti so ponovno pritjevali izvajanjem ministrskega predsednika. Ko je ta prečital izjavo, do konca, je zadonelo v zbornici viharno odobravanje.

Pregled parlamentarnih klubov. LD. Beograd, 22. avgusta. »Večerne novosti« javljajo, da sedi sedaj v narodnem predstavništvu vsega skupaj 288 poslancev. Razdeljeni so v 16 skupin, in sicer 12 konstituiranih klubov in 4 nekonstituirane skupine. Konstituirani klubi so: 1. Radikalci (z Žuževićem), 73 članov; 2. demokrati (z dr. Čingrijo in dr. Smoldako) 74 članov; 3. Narodni klub (Starčevići z Lorkovićem) 27 članov; 4. samostalni (Davidović in Drašković) 23 članov; 5. Jugoslovanski klub, 19 članov; 6. socialisti (Korač brez Lapčevića) 11 članov; 7. neodvisni demokrati (sedaj Neodvisni narodni klub, dr. Medaković in dr. Peleš) 7 članov; 8. Nacionalni klub (Veliković) 8 članov; 9. Neodvisni radikalni klub (dr. Pavlovič in Trifković) 6 članov; 10. Radikalni klub (Ribarac) 6 članov; 11. Napredniški klub (brata Mariković) 6 članov; 12. Bunievaško-šokaško-slovaški klub (dr. Rajč) 5 članov. Manjši skupine so: 1. Črnogorci, 9 članov; 2. Nepripradajoči nobeni skupini (Trešić-Pavičič, Trumbić, Banjanin) 7 članov; 3. Republikanci (Prodanović) 4 člani; 4. Lapčevići. (Pri tem pregledu je pa zamočeno, da tvorijo Demokratski klub, samostalni, nacionalni in nalsredniški skupaj Demokratsko zajednico s 111 člani.)

Proračun za dva meseca. LDU. Beograd, 22. avgusta. Minister za finance je predložil zbornici zakonski načrt o proračunskih dvanaestlinah za september in oktober.

Dr. Koroščev zopet bolan. LDU. Beograd, 22. avgusta. Bivši minister dr. Koroščev se je predvečerašnjem vrnil iz Slankamne v Beograd, a vsled boleznih so ne more zanustiti.

Lojalna opozicija Narodnega kluba. LDU. Beograd, 22. avgusta. Govori se, da je Narodni klub sklenil vzdržati se v lojalni opoziciji.

Virement. LDU. Beograd, 24. avgusta. Za izrednega poslanika in pooblaščenca ministra v Bukarešti je imenovan Dragomir Janković, dosedajni izredni poslanik v Madridu.

— **Zamazani Zagreb.** V noči od sobote na nedeljo so »neznamni zlikovci« s črnim zamazali stene pri uravi dnevnika »Novosti«. To je zopet slaven čin v nizu junaških del frankovačk-zidovske bande, ki je pred tednom zamazala na sličem način cirilske napiske. Svoboda je lena stvar, toda samo za zrele ljudi. Politične smrčke, hujskače in laško-nemško židovske plačance bi pa bilo treba pretensti in izgnati. Hrvatska in zlasti zagrebska javnost bi samo morala skrbeti, da izbače iz svoje srede to nesnago, ki je vedno najhujše sramotilo hrvatsko ime in njen ugled pred svetom s tem, da je trdila, da uganja svojo nečedno delo za Hrvatsko. — »Novosti« so med vojno in po prevratu krepko zastopale južnoslovansko idejo in se borile za ujedinje-

nje. Zamazana stena samo priča, da delo »Novosti« obdajmo poče one skrivne rovarje, ki se koncentrirajo v gostoljubnem Zagrebu. Upamo pa, da bo tekom časa zamagala resnica in da se Hrvati sami rešijo nemarodnega mrčesa, zavitega sedaj v ultraradikalni samo hrvatski-frankovski plašč. Mi zupamo v smago belega Zagreba nad zamazanim Zagrebom.

— **Prekmurje.** Kakor, da se ne bo mo nikdar spametovali. Hrvatska vlada ni mogla storiti večje usluge misli, da moramo odpraviti vse »pokrajince«, »dežele« in druge takšne avstrijske ostanke čim prej in razdeliti državo v okrožja, da se ne bodo dogajali taki bedasti dogodki, da posega jedna deželna vlada v področje druge in da se s tem vzbujajo grenkoba, ki je med brati tembolj nepotrebna, ker je še dovolj takšnih na obeh straneh Sotle, ki bi zopet radi, da bi zrasli mejniki ob njej, ne več tako visoki kakor prej, pa zato bolj — zabiti v zemljo za vse večne čase, da bo »jedinstvo bolj trdnost«. To se potem imenuje »pokrajinska ali deželna avtonomija«. Konsekvenca te bedarje bi bila, da bi mi sedaj marširali s svojimi financarji, poditi one financarje iz najbolj slovenskih krajev Prekmurja. Od takih bedarjev bi privedlo do slednje izvajanje načel in mišljenja, ki je bilo na čast in slavo naših bivših gospodarjev in kojemu je veljala vsa politična borba mislečih in dobro mislečih Slovencev, Hrvatov in Srbov od nekada. Dualizma smo siti in ga nečemo, tudi jugoslovanskega ne. Zato je naše načelo sedaj bolj ko kdaj prej: Jedinstvo, jedinstvo, jedinstvo.

— **Varaždanski dogodki pred vojno sodiščem.** Zagreb, 24. avgusta. Iz Varaždina poročajo, da je preiskava glede znanih dogodkov z dne 23. julija že končana in da se bo v kratkem vršila glavna razprava pred vojnim sodiščem. Razpravo pričakujejo povsod z velikim zanimanjem.

— **Povratek bivših avstro-ogrskih častnikov.** Zagreb, 24. avgusta. Listi poročajo iz Dubrovnika, da je dospelo tja večje število častnikov bivše avstro-ogrske armade, ki so bili svojčas ujeti v Srbiji in poslani pred srbskim umikom v taborišča v Italiji.

— **Rieč SHS.** prot. nemškutarjenosti naših častnikov. Zagreb, 24. avgusta. »Rieč SHS« se obrača v ostrem članku proti nemškutarjenju hrvatske inteligence. Zlasti ostro graja nastopanje množičnih častnikov naše armade, ki svoj novi domovini nočejo biti niti toliko hvaležni, da bi vsaj v javnosti spoštovali njen jezik. List povdarja, da bo treba nastopiti proti tem elementom z represalijami, če se ne bodo sami zavedali svojih dolžnosti.

— **Izjava deželne vlade na Hrvatskem o zaprtih veleizdajalcih.** LDU. Zagreb, 23. avgusta. Jutrišnji listi bodo priobčili izjavo zagrebske zemljske vlade glede na trditve nekaterih zagrebskih listov, da se v zaporih po Hrvatskem nahaja vse polno republikancev in Radičevih pristavev. Komuniste vlade konstatira, da se nahaja zdaj v preventivnih zaporih po vsem Hrvatskem zaradi zločinov proti državi ali proti dinastiji vsega skupaj 12 oseb; od teh je 5 zaprtih zaradi znane Radičeve inozemske akcije, 3 zaradi razražljanja Veličanstva, 4 pa zaradi kaljenja javnega miru. Od Radičevih pristavev so zaprti razen Radiča samega še dr. Prebeg, dr. Pazman, dr. Fattori in Mayer. Od oseb, ki so bile aretirane ob znanih izgredivih v Varaždinu, sta bili izročeni 102 osebi vojaškemu sodišču, drugi so bili izpuščeni. V navedenem številu tudi niso všteti oni, ki so bili aretirani o razkritju boljševiške organizacije Diamantisteina in tovarišev, kar spadajo pod vojno sodišče.

— **Demobilizacija.** Pariz, 24. avgusta. »Temps« poroča iz Beograda, da bo tekom 3 tednov končana demobilizacija drugega poziva. Generalni štab in vojno ministrstvo sta dogotovila osnove za reorganizacijo nove armade. Dosedanji rezervni polki odpadejo. Mirovno stanje vojske bo znašalo 23 pešpolkov po 4 batalijah, 8 konjeniških polkov, 7 topničarskih polkov in temu stanju primerne tehnične in sanitetne formacije.

— **Jugoslavija in Romunija.** LDU. Beograd, 23. avgusta. — Posebni dopisnik »Journala«, Henri Barbie, je odposlal svojemu listu poročilo o odnosih kraljevstva SHS z Romunijo. Brzojavna vest, ki jo je odstopil obenem tudi beograjski »Epohi« v objavo, slove: Odnosi med kraljestvom SHS in Romunijo so zelo napeti. Dosedaj sicer še ni bilo nobenega odkritega sovražnega spopada, toda v Beogradu kroji čimdalje bolj vznemirljive vesti. Vladni in politični krogi v Beogradu so skrajno pesimistični, ker vidijo, kako se čimdalje resneje in pogosteje ponavljajo imperialistične manifestacije in pretne časopisja in politikov v Romuniji, s katero je kraljestvo SHS želelo živeti v najboljših odnosih; toda vsi brez izjeme izjavljajo, da se kraljestvo SHS v nobenem primeru ne more odreči arabskemu Banatu, ki mu ga je sicer priznala tudi mirovna konferenca. Kraljestvo SHS, ki je pristopilo k zvezi narodov, upa, da bo ta zveza na-

rodov ukrotila imperializem romunskih politikov, toda vtis, katerega sem dobil o priliki svoje enketi v tej stvari, je ta, da je kraljestvo SHS odločeno, kljub vsem možnostim obdržati Banat za svojo ceno. Ako Romunija ne razume, oziroma ne razume in napade, tedaj bo naletela na odločen odpor. Srbska vojska je pripravljena, da odgovori na vsako eventualnost. S svoje strani pripominjam, da se kraljestvu SHS nikakor ni treba bati Romunije, seveda, ako bo razorožitev Bolgarije zavarovala mejo kraljestva od te strani.

— **Nemci zopet lažejo.** LDU. Ljubljana, 23. avgusta. Ljubljanski dopisni urad objavlja: Graška »Arbeiter-wille« od 18. t. m. in za njo najbrže tudi drugi nemško-avstrijski listi prišajo sledečo tendenčnozno vest: »Glasom zaupnih poročil prireajo Jugoslovani v coni A na Koroskem, ki je podrejena njihovi upravi, ljudsko glasovanje v svoj prid, in sicer tako, da hojijo patrole pod vodstvom častnikov od hiše do hiše in izsiljujejo od prebivalstva podpise za državo SHS. Na ta silni način onemogočujejo vsak izraz proste volje prebivalstva.« — Mi smo že opetovano morali žigosati tako in slično neresnično poročevanje, ki ima prozoren namen prejudicati bodočemu plebiscitu na Koroskem. Ugotavljamo zopet, da so take vesti, kakor je gori navedena, tendenciozne izmišljotine.

— **Najvišje sodišče v Zagrebu.** Beograd, 25. avgusta. Justični minister Kosta Timotijević bo v teh dneh predložil Narodnemu predstavništvu načrt, da se za Dalmacijo in Slovenijo ustanovi najvišji in kasacijski sodni stol v Zagrebu, za dobo, dokler se ne prevede na vseh poljih popolna izjednačba zakonov.

— **Česka in Italija.** V »Narodnih Listih« čitamo: »Poslanstvo češko-slovaške republike v Rimu je hotelo dati dokaz prijateljstva Češke napram Italiji in je 29. julija 1919 v dobi, ko je Italija morala radi pomanjkanja premoga ustaviti že vse brzovlake, ponudila kot brzo pomoč pet tisoč ton češkega premoga. Njegov transport v Italijo je težko čakajo. Laška vlada je s prisrčnimi besedami izrazila svojo zahvalo za to prijateljsko akcijo češko-slovaške republike.«

Sedaj čitamo, da je Češka dala premog Nemški Avstriji in tako omogočila, da grede tam vlaki. 5000 ton je mnogo, saj je n. pr. Anglija Franciji kot letno podporo obljubila 9000 ton, dasi ima Francija sama precej premoga. Mi seveda ne delamo pogreška, da bi radi te »prijateljske akcije« očitali Čehom karkoli, niti v sreči ne, čeprav bi nam bilo prav miho, če bi Lahni ne dobili češkega premoga. Toda ta vprašanja, kakor so politično in gospodarsko največje važnosti, niso sentimentalna in se ne rešujejo na kongresih ali v razburjenih člankih, marveč z realnim reševanjem. Tudi mi bi potrebovali premoga, 300 vagonov, to je 3000 ton dnevno! Mi bi lahko vsi češko nadprodukcijo premoga porabili sami, če bi jo imeli s čim plačati. Valuta! In vrhu tega trgovska pogodba z Avstrijo, da pusti peljati ta premog čez svoje ozemlje. (Z Ogrsko še le, ko bo v njej red.) Zato je pač skrajni čas, da je nezmerna Protičeva koncentracija šla, ker je v njej drug drugega oviral, država pa propadala. Sedanja vlada je že prišla z delom, in v tem je naša rešitev. S Čehi nas bodo vezale bratske in realne vezi, kadar jim bomo nudili tudi mi nekaj pozitivnega. Dokler bo pa vsa naša politična mladost obstojala v premišljevanju, kako bi stranka ubila stranko, se bodo na levi in desni redili sovražni sosedje s tem, kar mi bedaki upustimo iz rok, mesto da primemo in držimo. Češki vzgled je jako poudčen, še vedno!

— **Sv. Barbara v Halozah.** Na shodu dne 11. avgusta t. l. se je zbralo približno 400 kmetovalcev. Dr. Tone Gosak je kot govornik JDS. izjavil: Na sokolski slavnosti leta 1914. je izrazil upanje na združenje Slovencev in Hrvatov. Zgodilo se je mnogo več in mnogo prej, nego je takrat in še pozneje pričakoval. Vsa tri jugoslovanska plemena so se resila tujih jarmov, nastala je velika svobodna Jugoslavija. Njen čuvaj na zmagi in na znotraj je Jugoslovanska demokratska Stranka. Ta stranka je predvsem jugoslovanska. a) Najvišji ideal je Jugoslavija. Vsled tega zahteva najstrožje postopanje napram boljševikom, ki so uničili Rusko in Ogrsko. b) Vsaka ped zemlje, kjer prebivajo Jugoslavlani, mora pripadati k Jugoslaviji, preje se ne sme mrtovati. c) Vse prebivalstvo Jugoslavije mora postati v resnici jugoslovanski. Zgrešeni sinovi pripadniki štajercijanske stranke naj vstopijo po spoznanju v krog stranke ter postanejo njeni sobojovniki. — JDS. je v resnici demokratska. a) Ljudstvo je nositelj državne moči po njenih načelih. b) Stranka zahteva v istini demokratsko volilno pravico s proporcem: »volilno pravico naj imajo ženske in moški.« c) JDS. obsega vse stanovne jugoslovanske narode ter je na stališču, da morajo posamezni stanovi svoje egoistične zahteve drugim stanovom na lupo kršiti. JDS. pa priznava kmečkemu stanu prvenstvo. Najmanj tri četrtine članov vodstva naj izhajajo iz kmečkega stanu.

Govornik je obširno razvil točko ter omenil med drugim Kmečki svet v Ljubljani in kmečko tajništvo v Ljubljani in Mariboru. JDS. je storila vse in stori vse, da se uveljavijo koristi kmečkega stanu. Nato razpravlja govornik delo naših poslancev v vprašanih: 1.) Carine, 2.) valute in 3.) agrarne reforme. Obširno razpravlja o agrarni reformi, katere razvoj se nahaja sedaj v tretji etapi. Prva je bila leta 1911., v podobi Jožefovega robotnega patenta, s katerim se je odpravilo gotovo vrsto tlake, ta je bila posledica francoske revolucije in takratnih humanističnih idej. Druga stopnja je bila leta 1848., katerega se je odkupilo zemljišča in se je odpravila tlaka. Tretja stopnja pride sedaj. Razdeliti se morajo v tujih rokah se nahajajoča posestva v Jugoslaviji. Agrarna reforma obsega predvsem štiri glavne točke: 1.) Velika veleposestva, nahajajoča se po večini v tujih rokah, morajo postati v resnici narodova last. 2.) Zavarovanje kmečkih poslov se mora v interesu intenzivnega obdelovanja kmetijske posesti izvesti zakonitim putem. 3.) Ustvarijo se naj državnozdravna posestva, ki bodo kmetovala vzorno za kmete. 4.) Poleg politične države naj se izvede gospodarska stran države potom za drug. Vsak kmet mora biti član zadruge. Le ta vodi gospodarstvo kmeta po enotnih navodilih. Tudi mali posestnik mora postati deležen dobre strani obdelovanja zemlje s stroji. Vsa Jugoslavija mora biti preprežena z zadrugami, ki morajo tvoriti trdno gospodarsko organizacijo. Zadrugištvu mora ostati izven političnega boja. Jugoslovanske zadruge morajo pripadati zvezi svetovnega zadrugištva, katerega sedež je sedaj v Londonu. JDS. šteje 116 poslancev, ki so se resno trudili ustvariti državni ugodne gospodarske prilike. Ker so zadeli na upor pri nekaterih ministrih, so morali slednji odstopiti. Član naše stranke dr. Davidovič ustvarja novo ministristvo. Govornik je prepričan, da prevzamejo vlado moderno izobraženi možje, s čemur bo podana možnost dobrih gospodarskih napredkov. Prvo utegne biti demobilizacija znatnega dela starejših mož, ki se vrnejo rodni grudi. Nadalje se bo zavaroval nemudoma naš denar pred nevarnostjo nadaljnjega falsificiranja in množenja. Potem se bode odpravila carina za neobhodno potrebne pridele in izdelke. Otvorile se bodo meje polagoma in zadijhali bomo prosteje in svobodneje. Govornik trdno upa, da nas nova vlada povede polagoma na pot in smer starih predvojnih razmer. V tem upanju konča svoj govor. Potem se je razvila debata in pristopilo je čez sto novih članov h krajevni organizaciji J. D. S.

Shod v Majšbergu. V nedeljo dne 17. t. m. se je vršil shod v Majšbergu. Predsedoval je posestnik Turkuš. Govoril je g. dr. Gosak o aktualnih vprašanjih. Shod je posetilo priлично 200 ljudi. Med drugimi tudi domači gospod župnik, ki je prav pozorno poslušal. Ko so se po končanem govoru predlagale resolucije, v katerem se je izreklo zaupanje našim zastopnikom v vladi in našim poslanecem, se je g. župnik oglašil k besedi. Pohvalil je govornika, da je govoril »jako lepo in plemenito«, da se tudi strinja z resolucijami. Pripomnil pa je, da so poslušalci pristajali Kmečke zveze, ker hoče JDS. križe vreti iz šole. Dr. Gosak je na to vzel iz svoje taške program JDS. ter je prečital točko 7. verzvo, ki se glasi: »Spoštujemo verzvo kot naraven činitelj v človeškem čustvovanju. Isto velja za njega javno udeleževanje, njega svoboda mora varovati država. Stojimo na stališču verske strpnosti in enakopravnosti vseh verskih naziranj, smo pa zoper vsako strankarsko zlorabljenost verzva.« — Obrnil se je proti župniku ter mu izjavil: »Vi zlorablajte vero v strankarske svrhe, rabite jo kot agitacijsko sredstvo. Ljudstvo je prebujeno in vidi to samo. Ljudje bodo tudi sami volili stranko, v tem slučaju so jo že.« Nato se je obrnil napram poslušalcem ter dal resolucijo na glasovanje. Vsi prisotni so glasovali za resolucijo ter s tem izrekli popolno zaupanje zastopnikom v vladi JDS. v Beogradu, v Ljubljani in narodnim poslanecem JDS. Razumni ljudje so uvideli, da je župnik govoril neresnico.

Shod pri Sv. Urbanu. V nedeljo dne 24. t. m. se je vršil pri Sv. Urbanu pri Ptujshod krajevalne organizacije JDS. ob 6. uri zjutraj v šolskih prostorih. Poročilo o shodu pride.

Pravda o Bolgarih je, kakor smo napisali, zaključena. »Slovenec« je porabil priliko, da uči nas dostojnosti, in to v trenutku, ko ponavlja svojo zavestno laž, da smo o Bolgarih napisali nekaj, česar nismo. Zahvaljujemo se »Slovenec« za njegovo skrb za dostojnost in upamo, da ga bo ta skrb dovela do tega, da jo bi tudi sam vršil. V ostalem pa prosimo, naj si dotičnik, ki bi se zanimal za to, kaj je res in kaj ni, prečita članke, ki pridejo v poštev. Sodbo si bo potem že napravil sam o naši dostojnosti in o »Slovenčev« ter o tem, da se ne sme iztrgati citat iz konteksta tako, da se s tem pokvari zmisel celega stavka. Kdor stori to dvakrat zapored, ni storil boljše, kakor oni, ki se je zadovoljil s tem opravičilo samo enkrat.

— Ni res, — res pa je, — ni res. Včeraj smo dobili ta-le dopis. Priobčujemo ga kot humorističen spomin iz dobe 19. t. z.: »Kot zastopnik g. Andreja Krajca, župnika v Kranjski gori Vas prosim v smislu 19. t. z., da priobčite z ozirom na dopis, nanašajoč se na osebo župnika Krajca, priobčen v Vašem listu dne 19. avgusta 1919. naslednji stvarni popravek: Ni res, da se mi je posrečilo spraviti občino ob elektrarno in napraviti dobječek blizu pol milijona kron, pač pa je res, da je elektrarno pridobila popolnoma pravihlinim potom Hranilnica in posojilnica v Kranjski gori, registrirana z druga z neomejeno zavezo. Ni res, da sem poslal svoje zaupnike inozemce iz Nemške Avstrije v Pišenco in da sem si 4 velike traverze v vrednosti več tisoč kron čisto na priprost način prilaстил, pač pa je res, da je stavbni podjetnik predmetne traverze odvezl od mostu v Pišenci z vrednostjo in izrecnim privolenjem županstva v Kranjski gori. Ni res, da sem Gospodarsko komisijo nalagal, da sem porabil štiri traverze za cerkveno hišo, pač pa je res, da sem vložil pri Gospodarski komisiji deželne vlade za stvarno demobilizacijo v Ljubljani prošnjo, da mi prepusti dotične štiri traverze proti plačilu njih vrednosti in sicer za hišo, ki sem jo kupil in na nasvet notarja Alojzija Pegana v Radovljici pustil z ozirom na zunanje politične razmere začasno prepisati nase, a obenem se obvezal s posebnim revezom, da pripade hiša župni cerkvi. Ni res, da sem kdaj roval proti Jugoslaviji, ni res, da sem razširjal šušeršičevo kugo, ni res, da sem se kdaj pokazal dejanski sovražnega po njeđenju celo jugoslovanskemu vojaštvu, ni res, da sem se kdaj izjavil, da mi je pod častjo govoriti z jugoslovanskim oficijem, pač pa je res, da sem z jugoslovanskim vojaštvom in zlasti z jugoslovanskimi častniki prav dobro izhajal. Beležim z odličnim spoštovanjem. Odvetnik dr. M. Natlačen kot zastopnik g. Andreja Krajca, župnika v Kranjski gori.

Ka pravi ta popravek? Ni res, da je občina prišla ob elektrarno, res pa je, da jo je kupila posojilnica... Župnik je obč. gerent in župnik je predsednik posojilnice. Gerent je predsedniku prodal, predsednik je od gerenta kupil, župnik sam sebi prodal. Ne »pravno«, ampak dejansko. »Ni res, res pa je«. Jednako je s hišo. Ni res, in vendar res. Popravka nam sploh ni bilo treba pričeti, ker ni noben stvarni popravek, zlasti še v zadnjem delu. Priobčujemo ga pa, da dobi naš dopisnik prilžnost na ta popravek še enkrat točno in z vsemi podatki pojasniti javnosti, kam vodi šušeršičjansko občinsko gospodarstvo in kakšno škodo ima občina, ki pride njim v roke.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Zakon o vseučilišču v Ljubljani. LDU, Zagreb, 23. avgusta. »Jutarnji list« poroča iz Beograda, da je regent Aleksander potrdil zakon o vseučilišču kraljevstva SHS v Ljubljani. Univerza bo imela pet fakultet; medicinska fakulteta bo obsegala izprva samo dva pripravljalna letnika. Obenem je potrdil regent zakon o izpremembah in dopolnitvi že obstoječega zakona za beograjsko vseučilišče.

Pomočnik finančnega ministra. LDU, Beograd, 22. avgusta. Na predlog ministra za finance se ustanovi mesto pomočnika finančnega ministra.

Premog. LDU, Beograd, 23. avgusta. Jugoslovanski fiskovni urad doznava, da je bosanska vlada sklenila zvišati produkcijo premoga v Bosni.

Odsek za odškodnino. LDU, Beograd, 22. avgusta. Minister za trgovino je podpisal odredbo, s katero se odsek za odškodnino združi z ministrstvom za pravosodje. Združitve se izvrši jutri.

Povratek. LDU, Beograd, 22. avgusta. Ministrstvo za rudarstvo je bilo obveščeno, da se vrne iz Nemčije v domovino nad 2000 rudarjev in kovinarjev. Zaposleni bodo pri kopanju premoga.

Direktni voz za industrijalce in trgovce. LDU, Beograd, 22. avgusta. Posebnega voza, ki je priklonjen ekspresnemu vlaku med Parizom in Bukarešto se smejo posluževati tudi jugoslovanski trgovci in industrijalci, ki imajo zato dovoljenje od jugoslovanskega ministrstva za zunanje posle. To ministrstvo pa daje dovoljenje le onim, ki se izkažejo z dovoljenjem ministrstva za trgovino.

Sol je na potu. LDU, Zagreb, 23. avgusta. Kakor poroča »Jutarnji list« iz Beograda, so na potu v Jugoslavijo velike množine soli; tako je upati, da bo popolnoma odstranjena preteča kriza zaradi pomankanja soli.

Angleški kredit za iztok. LDU, St. Germain, 23. avgusta. (DKU) Listi javljajo iz Londona, da je Lloyd George dal v svojem odprtem pismu na čopisje polajnilo k svojemu zadnjemu govoru. V tem pismu izjavlja, da je angleška vlada pripravljena, dovoliti kredit v znesku do 650 milijonov frankov za preskrbo in reorganizacijo gotovih

delov Vzhodne Evrope. S tem se bo olajšal dovoz v Srbijo, Romunijo, Poljsko in različne pokrajine bivše Avstrije.

Francoski časniki in naš pariski poslanec. LDU, Beograd, 22. avgusta. Jugoslovanski poslanik v Parizu, gospod Vesnić, je bil izvoljen za časnega podpredsednika francoske časniške zveze. Ob tej priliki so priredili francoski časnikarji v »Časniškem domu« njemu v čast slovesen dner.

Veseli Francozi v Zagrebu. LDU, Zagreb, 23. avgusta. Presburo javlja: Vest beograjskega lista »Pravda« o krvavih pobojih v Zagrebu med policisti in francoskimi častniki je netočna. Nekoliko opitih francoskih vojakov, ki so s silo hoteli vdreti v neko javno hišo, je izrazilo pretep s policijo in so pri tem rabili puške. Policija se je omejevala samo na neobhodno potrebno samoobrambo. Nihče ni umrl, najmanj kak francoski častnik, edino en francoski vojak je lahko ranjen.

Neodrešena domovina.

Laške volilne mahinacije na Reki. LDU, Reka, 23. avgusta. Posebna komisija na reškem magistratu pripravlja nov volilni red za občinske volitve na Reki. Volilni načrt daje volilno pravico vsem prebivalcem, ki so dovršili 21. leto in so reški meščani. drugim prebivalcem nemeščanom pa samo tedaj, ako že 20 let stanujejo na Reki.

Harlekinada. LDU, Reka, 23. avgusta. V petek ob eni po polnoči je šlo okoli 20 uniformiranih članov reškega prostovoljnega bataljona »Sursun corda« z 2 italijanskima častnikoma in 6 civilisti z velikimi posodami barv preko mesta na Sušak. Tam so po vseh stehah naslikali italijanske zastave. To delo so opravljali na Sušaku do Piramide. Zidove tiskarne »Primorskih Novic« so popolnoma pobarvali. Povedali so, da za sedaj samo na ta način dokumentirajo italijanstvo Sušaka, prihodnjč pa bodo storili še kaj več. Nalepili so nebrojno italijanskih letakov po vsem Sušaku; na ta način so mu hoteli dati italijansko lice.

Požar. LDU, Reka, 23. avgusta. Kakor poroča iz Pulja, je začel ponoči od srede na četrtet goreti puljski kolodvor. Streha in prvo nadstropje sta uničeni. Vzrok požara ni znan.

»Navdušeni« Tolmenci. LDU, Reka, 23. avgusta. »Popolce« poroča iz Trsta, da je obiskal tržaški guverner Ciuffelli Tolmin in da ga je ondodni župnik Rojce navdušeno pozdravil. Italijanski listi nadalje poročajo, da so pozdravili guvernerja v imenu slovenskega prebivalstva tudi vsi odličnejši slovenski domačini. (Kdor pozna Tolmince, ve, da Lahi lažejo, kakor pes teče).

Le naj ostanejo na mestu! LDU, Trst, 23. avgusta. Iz Tolmina poročajo, da je odpotovalo v Florencio 20 slovenskih učiteljev, da bi tam obiskovali kurz za italijansčino.

»Živela Jugoslavija« stane 6 mesecev ječe. LDU, Trst, 23. avgusta. V sredo se je začel v Trstu pred vojaškim sodiščem preces proti ošebam, aretiranim ob zadnjih nemirih v Trstu. Obtoženi so: Zanetti, ker je baje klical: »Živela Jugoslavija!« Dolci z Italijo!« Gianelli, ker je baje klical: »Živjo socializem! Živela revolucija!« in Rhoin, ki je baje klical: »Živeli Nemci! Dolci z Italijo!« Kot priče so fungirali trije stražniki, ki so takrat aretirali obtožence. Dasi se ni mogla dobiti nobena druga priča proti obtožencem, je bil Zanetti obojen na šest mesecev ječe, Gianelli na štiri mesece in Rhein na dvajset dni. (Potemtakem je danes v Trstu najhujši zločin klicati: »Živela Jugoslavija!«)

Slovanski svet.

Rusi in Nemci? LDU, St. Germain, 23. avgusta. (DKU) Angleški delavski list »Daily Herald« prinaša vest svojeza posebnega poročevalca Pricea, glasom katere po vsej Nemčiji nemoteno nabirajo vojake za Kolčakovo armado. List pritožinja, da je zveza med rusko monarhijo, nemškimi junkerji in anoleškim vojaštvom od dne do dne očitnejša.

Nesrečna Sibirija. LDU, Belmar, 23. avgusta. (DKU) — Brezčično.) Iz Tokija poročajo, da namerava Kolčakova vlada prenesti arhive in rezerve zlata v Irkutsk. Brzojavka iz Pekinga pravi, da je bila po vesti iz Omska strmoglavljena Kolčakova vlada. Japonski krogi sodijo, da bo japonska armada preprečila prodiranje boljševikov preko Irkutska proti vzhodu.

Boljševiški poraz v Ukrajini. LDU, Bazel, 23. avgusta. (ČTU) Boljševiški so danes docela zapustili Kijev. Vojška Potljure je od mesta oddaljena samo nekaj kilometrov in bo prejkone še danes vkorakala v mesto.

Zavezniki.

Mehika in Amerika. LDU, St. Germain, 23. avgusta. (DKU) Mehikanski upravnik v New Yorku je bil od svoje vlade pooblaščen, da protestira proti vpadu ameriških čet v Mehiko in da zahteva takojšnji umik teh

čet. »Chicago Tribune« javlja: Tajnik za vojne stvari, Baker, je izjavil, da še ne namerava odpoklicati kazenske ekspedicije. Zasedavalec roparjev se nadaljuje. Kakor poroča »Daily Mail«, vlada v majhnih okoliših veliko razburjenje. Tamkaj naseljeni Mehikanci zapuščajo Zedinjene države. Ameriški vojni letalec, ki je preletel mejo, je bil obstreljevan.

Mirovna konferenca.

Ze zopet bremena za »nasledstvene države« in Lah. LDU, St. Germain, 22. avgusta. Dunajski K. U. »Eclair« javlja, da se je Tittoni včeraj pritožil pri Balfourju nad Avstrijo prepričajnim nastopanjem angleškega udeleženca pri konferenci Haendlama Morleya. Balfour je Tittonija pomiril in mu dejal, da Anglija ne namerava upravičenih zahtev zavracati. Ore za to, da ima Italija terjati gotovo svoto. Ako Avstrija tega bremena ne more prenesti, meni Anglija, da morajo prevzeti del tega bremena nasledstvene države. Tittoni je vzel to izjavo na znanje.

Vrhovni svet in Avstrija. LDU, St. Germain, 22. avgusta. (DKU) »Echo de Paris« javlja, da je bil odklonjen predlog angleškega delegata Morleyja, naj se mirovna pogodba z Nemško Avstrijo temeljito predela. Glavna komisija je dobila nalog, zbrano gradivo za mirovno pogodbo ne izpreminjati, pač pa spraviti v pravilno obliko. Vrhovni svet je izjavil, da se bo v temeljnih vrašanjih odločil šele takrat, ko bo že imel v rokah načrt odgovora, ki se izroči Avstriji.

Vrhovni svet dela. LDU, Lyon, 22. avgusta. (DKU Brezčično.) Vrhovni medzavezniški svet je poslušal včeraj poročila vojaških izvedencev glede izpraznitve Letonske. Nato se je bavil s položajem v baltskih pokrajinah in odobril vojaške in vojnopomorske doleže mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo.

Mečkajo brez konce. LDU, St. Germain, 23. avgusta. (DKU) Listi javljajo, da je vrhovni svet včeraj razmotril poročila, ki jih je podkomisija pripravila glede nemško - avstrijskih protipredlogov, in je ugotovila, da so se v nekaterih predmetih pojavila protislovja. Vseled tega je odstopila poročila takozvanemu koordinacijskemu odseku, ki ima nalogo sestavljati poročila.

Wilsonove izjave. LDU, St. Germain, 22. avgusta. (DKU) »Matin« javlja, da je predsednik Wilson v svojem pogovoru s člani senatne komisije izjavil, da so pogodbe, ki se tičejo razdelitve nemških kolonij, le začasne in da so podrejene odločitvi zveze narodov, katere edina jih more uveljaviti.

LDU Amsterdam, 23. avgusta. (DKU) »Times« poročajo iz Washingtona: Predsednik Wilson je v seji senatne komisije za zunanje stvari priznal, da je Japonska na mirovni konferenci dobila nekako suverenost nad Korejo in nad delom Mongolske. To se ne bi zgodilo, ako bi še obstajala zveza narodov.

LDU Versailles, 22. avgusta. (DKU) Posebni poročevalec lista »Echo de Paris« javlja iz Washingtona o razgovoru, ki ga je imel predsednik Wilson s senatorji: Predsednik Wilson je izjavil, da pred svojim odhodom v Pariz ni imel niti poima o tainih pogodbah, ki so jih bile sklenile države med seboj, dasi so te pogodbe tedaj že obstajale, ko je Antanta siliila Ameriko, naj vsoti v vojno. Poročevalec trdi, da pomenja ta izjava nov moment pri umornosti onih senatorjev, ki se proti vnoji zvezi narodov.

Iz Avstrije, Madiarske, Nemčije, Turške.

Brza kriza na Ogrskem. LDU, Budimpešta, 22. avgusta. (ČTU) Ministrski predsednik Friedrich in Lovaszy bosta jutri podala demisijo. Najverjetneje je, da se bo sestavila nova koalicijska vlada z Garamyjem kot ministrskim predsednikom.

Nadvojvodova vlada. Čudno nasprotje med nadvojvodo Jožefom, zetom prince Leopolda Bavarskega, ki je kot zapovednik avstro-ogrskih čet na ruski fronti vstrajno vodil operacije zoper Antanto, in med njegovim vnajim ministrom Lovaszyjem, pristašem Karolyjeve stranke, ki je grmelja zoper Habsburžane. Med zadnjo sejo Wekerlejevega kabineta, sejo, po kateri je izginila zbornica, se je Lovaszy odlikoval, čeprav je bila zveza z Nemčijo še cvetoča, je zavpil v dvorani: »Mi smo vsi prijatelji Antante!« Kako morata ta dva moža igrati skupaj kralja in kancelerja? Ali je Lovaszy izgubil pogum vsled Karolyjevega vzgleda ter iznebljivi se demokratičnih principov in simpatije do zaveznikov, dal Habsburgovcem na razpolago vpliv, ki ga utegne imeti pri Antanti? Ali pa hoče nadvojvoda, vedoč, da ostane Lovaszy zvest alirancem, z njegovo pomočjo iztrgati od njih nekaj ugodnosti, češ: Kadar bo oranja izžeta, jo zavrzem. »Temps« svari pred zaupljivostjo, ker učinek bo isti, ako Antanto opehari Habsburžan ali pa Lovaszy.

Ugovarja se, da je nadvojvoda Jožef predstavnik ljudske volje. Toda kako pa je prišel do svoje oblasti? Bivši državni tajnik L. Beck poroča o tem

»Noue Fr. Presse« 9. avgusta. L. Beck je prišel 4. avgusta v Budimpešto in nagovarjal Kunovega naslednika, polboljševiškega Peidla, naj stori koalicijsko vlado iz vseh strank. Ta pa je odvrnil: »Tu sem po volji delavcev, odidem le po njih želji.« Beck se je bil domenil s Štefanom Fridrihom — današnjim ministrskim predsednikom pod oblastjo nadvojvode Jožefa — pregovorniti na miren način Peidla: »Oklevanje nič ne koristi. Če se do 7. ure zvečer vlada ne umakne meščanstvu, jo bomo čisto enostavno ven vrgli.« Tega ultimata se je Peidl ustrašil, osobito, kjer je prišel še divizijski general Schuetzer — sedaj vojni minister — z deputacijo meščanstva, redarstva in aktivnih častnikov, ki naj bi se polastili članov prejšnjega kabineta. Hkrati je nastopila zunan obožena četa: 300 policajev na konjih, več sto aktivnih oficirjev in obožeritnih buržujev, tovarniških delavcev itd. ter so defilirali pred stanovanjem nadvojvode Jožefa v hotelu Bristol. Iz vsega nadaljnjega pripovedovanja izhaja, da nadvojvodova oblastnetemeljna nobeni postavljeni podlagi. Niti Beckovi koraki, niti nadvojvodovi tajinstveni pomenki z zastopniki Antante, niti Schuetzerjev nastop, niti kavalkada pred Bristolom ne morejo veljati za pravilni izraz narodove volje. Kako neki bi mogla prirediti taka vlada res proste volitve in to v deželi, kjer se ni nikoli svobodno volilo? Nadvojvoda se ne more držati, če se ne opira na madžarski imperijalizem. Njegova vlada se bo znala obdržati edino le kot osvetna vlada. Seveda z vsemi sosedi se ne bo sprijela na enkrat, celo zavezništvo bo iskala z nekaterimi, do ugodnega trenutka, da bi tem lažje opetmajstila enega mejašev. Ta in oni se pritožuje, ker se je srednja Evropa »balkanizirala«. Čemu pa dopuščate, vprašuje »Temps«, sredi novega Balkana režim, ki bo v Pešti uganjal tako politiko kakor v Sofiji Ferdinand Koburski? — P. P.

Nemci v Gorenji Šleziji. LDU, Pariz, 22. avgusta. (DKU) Reuterjev urad poroča: Vrhovni svet je sklenil, da je nemška vlada upravičena, vzdržavati red v Gorenji Šleziji. Poljske čete smejo priti v Gorenjo Šlezijo le tedaj, ako prisi za to nemška vlada.

Ponesrečeni letalci. LDU, Dunaj, 22. avgusta. (DKU) Danes dopoldne so z letališča pri Aspernu sporočili na Dunaj, da se je zgodila velika nesreča. Capronijevo letalo je padlo na tla in se popolnoma razbilo. Posadka, 4 Italijani, je bila takoj mrtva. O nesreči so obvestili italijansko misijo na Dunaju.

Sokolstvo.

† Janko Dimic. V soboto je nagloma preminul Janko Dimic, eden najboljših naših Sokolov. Vzgojen v naraščaju ljubljanskega Sokola, se je vstopivši v članske njegove vrste, hitro povzpel med najboljše njegove telovadce ter se kmalu posvetil najtežjemu narodnemu delu: vaditeljstvu ter ga več let izvrševal v ljubljanskem Sokolu. Kmalu potem, ko se je ustanovil Sokol I., mu je postal načelnik ter si zanj pridobil izrednih zaslug. Kremenit in odkrit značaj, vzgledno pošten, ljubečnjiv mož, je bil pri članstvu jako priljubljen. Se pri zadnjem zletu v Kočevju je poštenovalno opravljal posel tekmovalnega sodnika. Te dni se ga je nenadoma lotila huda bolezen, ki pač ni brez zveze s težkim, pomankanja polnim življenjem v vojni; polegel ji je v nekaj dnevih. Vsi, ki so poznali vzglednega Sokola, bodo z velikim obžalovanjem zaznali njegovo nepričakovano naglo smrt. Sokolstvo ga ohrani v najčastnejšem spominu.

Sokol Moste pri Ljubljani. Bratje, sestre! Neizprosna smrt nam je ugrabila enega najmarljivejših sokolskih delavcev, I. župnega podnačelnika, brata Janka Dimica, člana Sokola I. Pokojnika spremimo na njegovi zadnji poti korporativno. Zbiramo se danes popoldne ob 5. pred moščansko šolo, odkoder odkorakamo med hišo žalošni v Ljubljani, Cegarjeva ulica. Na zdar! — O d b o r.

Telovadno društvo »Sokol« v Ljubljani pozivlja svoje člane, da se udeležijo pogreba svojega bivšega marljivega vaditelja brata Janka Dimica, ki se vrši danes, v ponedeljek, dne 25. avgusta ob ¼18. iz Cegarjeve ulice št. 4. Zbirališče ob ¼15. v »Narodnem domu«.

»Sokol I.« javlja svojem članstvu tužno vest, da je preminul eden najpri ljubljenskih članov, predragi brat Janko Dimic, strojni stavec Učiteljske tiskarne. Vesten pristaš sokolskih idej, posvečen je od zgodnje fantovske mladosti ves svoj prosti čas delu v telovadnici, kjer je za Sokolstvo vzgajal in bodril mlade fante. To svoje narodno delo je vršil vedno nesebično, resno, pa v domačem in prijaznem tonu tako, da je v kratkem postal zelo priljubljen med občinstvom in članstvom sploh, zlasti pa še med brati — telovadci. Bil je več let naš društveni načelnik, vaditelj, pravičen sodnik, pa dober vodnik in svetovalec v tehničnih zadevah. Žal je moral tudi on občutiti svetovno vojno. Grozote vojnih poljan in dolga, težavna vjetniška leta so gotovo tudi pri njem izdatno prispevala, da je tako rano ugasnilo njegovo vzorno življenje. Da dostojno

počastimo njegovo poslednjo pot, udeležijo se društvo korporativno njegovega pogreba. Vsi člani, članice, gojenke in oboja deška naraščajo se zberemo danes popoldne točno ob 5. pred društvenim lokalom, Trg Tabor št. 2. Pogreb se vrši ob 1/6. iz Cegnarjeve ulice št. 8. za gluhozornico na pokopališču k Sv. Križu. Spreved spremlja vojska godbo. Pevec zapoje žalostinke. Rakev nosijo telovadci. Ob odprtju grobu vzdihnemo ranikemu Jankotu zadnji bratski »Na zdari«.

Predsedstvo »Sokolske župe Ljubljana I.« naznanja vsem vzpurnim društvom, da je umrl vizer Sokolstva, prvi župni podnačelnik brat Janko Dimic. Danes popoldne ob 1/6. priredimo mu časten pogreb v župnem obsegu. Pozivljamo zato vsa društva, zlasti ona iz Most, Stepanje vsi ter »Sokola I.« in »Sokola II.«, da se po možnosti v kar najlepšem številu udeležijo spreveda umrlega brata podnačelnika. Slava rajnkemu Dimicu! Preostanim naše bratsko sožalje. — **Predsedstvo.**

Predsedstvo Slovenske Sokolske Zveze se udeležijo pogreba umrlega brata J. Dimica, ki je s svojim lepim, nesebičnim delom v sokolskih vrstah mnogo pripomogel k splošnemu uspehu uslovenskega Sokolstva. Čast njegovega spomina!

»Ljubljanski Sokol« bratsko vabi svoje člane, da se udeležijo v ponedeljek popoldne pogreba brata Janka Dimica, ki si je za naše Sokolstvo stekel obilo zaslug. Zbiramo se ob 1/6. pred Narodnim domom. Zdravo!

Občni zbor društva za zgradbo Sokolskega doma v Šiški se vrši v soboto, dne 30. t. m. ob 7. uri zvečer v šiškiški Čitalnici. Ker gre za oživiljenje društvenega dela, je udeležba tudi s strani članov nujna. Odbor.

»Sokol« v Konjicah. Ustanovni občni zbor telovadnega društva »Sokol« v Konjicah se bo vrši v nedeljo, dne 31. avgusta ob 10. dopoldne v dvorani okrajne hramilnice. — Porabite priliko in pridite na vzniožje zelenega Pohorja ta dan iz bližnjih in daljnih krajev vsi, ki vam je simpatičen provcit sokolske ideje in ki vam je pri srcu telesna in naravstvena vzgoja naroda širom naše mile Jugoslavije. Pričakujemo obile udeležbe, zlasti od že obstoječih sosednjih sokolskih društev. Zdravo!

Dnevne vesti.

Lahi so odšli. V nedeljo predpopoldne je laška misija, ki se je nahajala doslej v Ljubljani, nenadoma popopravila svoje stvari in odšla v Trst, nekaj članov pa v Celovec. V Ljubljani niso pustili ničesar več in tudi prostorov niso rezervirali. Izgleda torej, da jih več ne bo. Seboj so odnesli vse izročne jim dokumente zasebnikov. (Vodja misije je bil major Pentimalli, dodeljen mu je bil neki nadporočnik.) Veseli smo, da smo rešeni te nadloge, čeprav bodo oni, ki žele v zasledeno osemleje ali preko Italije, imeli odšel s potnim listom še večje težave in se bodo morali začasno obračati v Beograd ali na Dunaj k laškim zastopstvom, dokler se stvar kako drugače ne vredi. Morda je odhod Lahov tudi v zvezi s katerimi nadaljnimi dogodki. Vse govorice o tem so pa seveda prerane. — V ponedeljek zjutraj smo dobili še tole uradno obvestilo: Medzavezniška misija odpotovala iz Ljubljane. V soboto, 23. t. m. je šef medzavezniške misije v Ljubljani, kr. italijanski major Pentimalli, službeno naznanil predsedništvu deželne vlade, da se 24. t. m. na višje povelje misija razide, Italijanski člani misije so 24. t. m. zapustili Ljubljano in se odpeljali v avtomobilih preko Trbiča na Dunaj.

V imenu devetstih ubogih, ki zaman upajo in čakajo, da se jih spomni domovina in jih odredi, pošiljam pozdrave vsem, ki bi se nas še ugnili spominjati. Zakaj ste pozabili na nas, vsi? Ali nismo del Vas samih, da bomo morali poginiti tu v tujini zato, samo zato, ker smo trpeli za domovino? Kako bi se nas ne polastil obup in malodušnost. Da poznate naše gorje, ne bi dvomili o naši usodi. Ave Caesar — morituri...! Vsem, ki še mislijo na nas, pozdrave! — Bulovec.

Pop Jožo Felicinovič predava danes ob 8. zvečer v Ljudskem domu o obupnem stanju zasedene Dalmacije. Vabi se k obilni udeležbi.

Iz Kočevja. V hiši gosp. Rankel stanuje begunka, vdova poštnega nadoficijala Navratila. Leta 1916, je plačala za stanovanje mesečno 55 kron. Rankel jej mesečno najemnino zvišuje, preteč, da če ne plača zvišani znesek, mora stanovanje zapustiti. Tako je prišlo, da uboga vdova sedaj plačuje že nad 100 kron mesečno najemnino in to za stanovanje, katero ni niti 40 kron na mesec vredno. Ali ni oblastni, ki, katere zamore temu zvišanju storiti konec, pustiti stanovanje uradno ceniti in gosp. Rankel ne samo kaznovati, temveč ga tudi prisiliti, da povrne g. Navratil preveč plačano najemnino. Obenem bi bilo istemu prepovedati, da najemnici skoro vsaki mesec stanovanje odpoveduje in jo tako prisili, da mu večjo najemnino plačuje. Kje so oblasti?

Pojasnilo. V članku »Iz Meziške doline« v »Napreju« z dne 18. avgusta 1919, št. 186, str. 4 glede govora na taboru v Sinči vasi, bodi spoštljivo jav-

nosti v vednost, da sem podpisani v tem govoru izražal samo pozdrave taboru iz krajev Meziške doline, ker sem bil v to poverjen. Ker čas taborianom teh krajev ni dopuščal, da tam ostati, bil sem naprošen od že priznanega govornika, naj to storim mesto njega, ko bom zastopal 26. taboriški možih rojakov, kar sem tudi storil. Ker se moj govor ni dotikal ne društvenih, bodisi tudi strankarskih stvari, ampak samo odločnih manifestativnih pozdravov in po zastopnikih izraženih odločnih izjav, da hoče in mora pripadati živostrebni kotel z vsem svojim prebivalstvom in delavstvom iz 500-letnega rodstva edino le svobodni — demokratični Jugoslaviji, je vsako nadaljnje odgovarjanje nepotrebno. — Črna, 22. avgusta 1919. — Za ušesa prijatelji Idrilčan.

V dobi od meseca januarja do junija 1919 izginito je iz mobilnega železniskega skladišča v Dravljah veliko dragocenih električnih strojev, (motorjev, transformatorjev, instalacijskih delov in materiala, odpornih priprav, orodja) ter bilo prodanih pod roko brez dovoljenja gospodarske komisije deželne vlade za stvarno demobilizacijo v korist vojaških oseb mobilnega železniskega skladišča v Dravljah. Menda je bila na Dolenjskem, kakor se čuje baje celo v bližnji okolici ljubljanskega celotnega opremljena s takim ukradenim blagom. Ukradeno blago služilo je za naprave industrijskega značaja, ter za potrebo električne razsvetljave. Javnost se prosi, da vse, kar bi bilo znano na sumljivih okolnostih in osebah, ki kaj vedo, naznani nemudoma ali pa čimprej Vojaškemu sodišču v Ljubljani, Poljanska cesta št. 13, III. nadst. št. 41 k zadevi Op. št. S 1223/19 (ozkroma po 1. septembru 1919 istemu sodišču k isti št. v Sentspetersko vojašnico) Preiskovalni sodnik: sodski kapetan N. N.

»Uradni List« prinaša v svoji 136. številki naredbo osrednje vlade glede zdravljena dijakov v državnih bolnicah, dalje pravilnik za javna trišča, izdan na podlagi člena 33. sanitetnega zakona, pravilnik o brivnicah in pravilnik o snagi in tramvajskih vozovih.

Občinski odbor v Zreču je razpuščen in na njegovo mesto imenovano gerentstvo.

Razpisana je služba železniskega zdravnika za zdravstveni okraj St. Vid pri Šiški. Prošnje je vlagati do 1. septembra 1919. Natančnejši pogoji so razvidni iz »Uradnega Lista« št. 136.

Osebnosti s pošte. Poštarsko mesto v Dev. Mar. v Polju je dobila poštarija Alojzija Tomažič. Za poštarija v Rogatec je imenovan poštini oficijant Josip Velikonja. Za poštarija v Mariboru je imenovan poštini oficijant Anton Lah. Nadpoštarsko mesto v Poljanah je dobil poštarija Anton Krolnik. Za poštarija v Podčetrtku je imenovan poštini oficijant Slavko Gobeč. Za poštarija v Rušah je imenovana poština oficijantka Jerica Grizold. Za poštarija v Sv. Ilju v Slov. goricah je imenovan poštini odpravnik Gabrijel Stilič. Za poštarija v Kozjem je imenovan poštini oficijant Josip Kumer. Za poštarija v Breznu je imenovan poštini odpravnik Vekoslav Božič. Za nadpoštarija v Račjem je imenovan poštarija Ivan Španjol. Poštarsko mesto v Selnici ob Dravi je dobil poštini aspirant Ivan Jamnik. Za poštarija na Muti je imenovan poštini oficijant Josip Černovšek. Nadpoštarsko mesto v Brežnjah se je podelilo poštariju Albinu Lichteneggerju. Za poštarija v Mislinjah je imenovan poštini adjunkt Avgust Spendl. Za poštarija v Sv. Pavlu pri Preboldu je imenovana poština oficijantka Marija Debelak. Za poštarija v Pilšanuju je imenovan poštini pristav Vincenc Ločnik. Za poštarija v Središču je imenovan poštini oficijant Fran Milarič. Za poštarija v Ponikvi je imenovana poština adjunktinja Ivana Belar. Poštini odpravnik Josip Jakše v Krki je premeščen k poštenu uradu Ježica. Poštini računski praktikant Absec Matija, pošt. strok. rač. oddelka I. v Ljubljani, se je odpovedal službi. Za poštarija v Laškem je imenovan poštini adjunkt Ivan Slavec. Poštarsko mesto v Zgornji Sv. Kungoti je dobil adjunkt Alojzij Hrašovec. Za poštarija v Zgornji Sv. Kungoti je imenovan poštini adjunkt Karol Kosem. Poštarsko mesto v Podnartu je dobil adjunkt Julij Setina. Poštarsko mesto v Meži je dobil poštini adjunkt Franc Klasine. Poštarsko mesto v Sv. Trojici v Slov. goricah je dobil poštini oficijant Miroslav Vaupotič. Za nadpoštarija na Pragerskem je imenovan poštarija Lambert Gerbič.

Pažar. V noči od 17. do 18. t. m. je požar vpepil gospodarska poslopja posestnika Alegra v Stolovniku pri Rajhenburgu. Pred kratkim je dvakrat zaporedoma gorelo pri posestniku Cvirnu. Sodi se, da neka zlobna roka zažiga iz hudobije. Prav hvaležni bomo našemu orožništvu, ako dožene krivca.

Umrl je včeraj zjutraj po kratki boleznj strojni stavec gospod Janko Dimic. Po treh letih prestopanja trpljenja v ruskem vtištvu, za je na domači grudi dohitela smrt. Vse nas, kateri smo z Jankom prijateljsko občevali, objema potrtost, ker smo z njim izgubili predobrega tovariša. Mož ta, koga značaja je malo, kakor si bil Ti.

Saj tudi dvomimo, da bi bil imel kaj sovražnikov. Danes te poneso po poti, ki Ti je zadnja, a tudi mi pridemo za Teboj. Ostanem nam pa v trajnem spominu, ker si bil naš vzor — tovariš in med boljšimi najboljši. Mirno počivaj! — Preostalih naše iskreno sožalje! — Strojni stavci Učiteljske tiskarne.

Zrtev Save. V petek se je kopal na Savi pri Jaršah v spremstvu svojega prijatelja 19leten mladenič Gvido Šmale iz Ljubljane. Sava je bila zadnje dni tako nizka, da jo je s lahko prebrel na drugo stran, a ko se je hotel vrniti, se je, kot neplavač in Save ne navajen, približal valov, t. j. kraj, kjer je Sava dokaj ožja, globljeja in deroka, podal v njo, da jo prebrel. Srečno je prebrel že dobri dve tretjini njene širine, ko mu naenkrat zmanjka tal pod nogami in tok ga zanese v »valove«. Na njegovo obupno vpitje se odločno spusti za njim neki P—č, telesno jako razvit mladenič in eden prvih telovadcev ljubljanskega »Orla«, dober plavalec, tako da se je pri vsakem sunku razdalja med njima vidno zmanjšala. Sava je ponesrečena, ki se je z vsemi silami trudil, da bi se vzdržal na površju in si tako omogočil dihanje. Pripadila tako blizu brega, da se je smelo upati, da se bo še sam izkopal iz nevarnosti, oziroma, da bi ga tudi neplavač z brega lahko rešil. Niti za trenutek pa ni nikdo izmed onih, ki so ta prizor videli, dvomili, da bi se pripetila nesreča, ker je bil dotični telovadec, ki je splaval za njim, ravno takrat edino le še par metrov oddaljen od nesrečnega. Toda čuje in strmitel! Reševalec, ako sploh zasluži to ime, splava k bregu in spleza na skale, kot da bi v utapljevalcu spoznal svojega najhujšega sovražnika in gledal, kako se njegov »bližnji, ki naj bi ga ljubil kot samega sebe« potaplja. Omenjeno primeru opravičuje tudi dejstvo, da ni ne preje ne takrat še druge na pomoč poklical, ako bi se sam ne upal ga rešiti, in da je bil utapljevalec trezen Sokol. Vičevši, da se je na ta povsem nepričakovan način situacija skrajno zresnila, se takoj spuste na drugem bregu se nahajajoči mladenič na pomoč. Vkljub izbornim plavcem med precejšnjim številom na pomoč prihiteli, se je rešitev sedaj ponesrečila — nesrečnej je izginit s površja in vsa prizadevanja, da bi vtipoljena našli, so ostala za včerajšnji popoldne brezuspešna. — Prizadej rodbini, posebno pa ubogi materi, ki se sedaj plaka za svojo hčerko, ki je že pred osmimi leti umrla. — naše iskreno sožalje. Če je pa namen ljubljanskega »Orla« tako vzgojevati slovensko mladino, no — hvala lepa — Merodajni činitelji pa bi tudi lahko že zdajna preskrbeli ljubljani primerno kopališče. Da o Kolesju sploh ne govorim — bi se za prvo silo lahko ravno v Jaršah, kjer je jako pripraven prostor ogradio del Save, če tudi samo z eno železno vrvo in postavilo enega paznika z reševalnim čolnom ali pa tudi brez čolna, da bi bile slične nesreče v bodoče izključene. K temu omenim še to, da se je ob zadnjih vročih popoldnevih kopalo nad sto ljudi v Savi — samo pri Jaršah.

Umrl je g. Janko Dimic, strojni stavec v Učiteljski tiskarni, včeraj zjutraj. (Dimic je bil ljub tovariš in družabnik. Tri leta je bival pred razpadom Evrope v ruskem vojnem ujetištvu. Pred nekaj dnevi ga je zadela mrtvoud, ki mu je včeraj podlegel. Pokojnik je bil dober telovadeč.) Pogreb dragoga pokojnika se bo vršil iz Cegnarjeve ulice št. 8 danes ob pol 6. popoldne. Društvo tiskarskih pomočnikov vabi vse tovariše člane in prijatelje, da se udeležijo pogreba pokojnikovega. Dimic zapušča vdovo in več neprekrljenih otrok. Počivaj v miru!

26. pehotni polk je danes zjutraj odšel iz Ljubljane. Na kolodvoru se je sestal ves častniški zbor tega polka s komandantom Čedom Milosavljevičem in majorjem Djordjem Čirčičem na čelu. K slovesu so prišli za deželno vladu g. dr. Brejce, v imenu divizije g. polkovnik Vukasovič, za mesto g. dr. Zarnik, dalje dr. Iličič. Godba je zasvirala in vojski so se »uhvatili« v kolo, z njimi vred pa tudi oficirji; kakor brat z bratom so igrali oficirji in prostaki. Teško je bilo mnogim, se posloviti od mesta, kjer so prebili malone 10 mesecev. Nam ljubljancem pa je bilo še težje videti odhajati junake, ki so prišli k nam v lankški novembrskih dneh, v dneh prevratov in neredov, v dneh navdušenja in mladega upanja. Spominjamo se radi in se bomo spominjali mož, ki so takrat, ko se nam je bilo vsem bati za življenje in imetel, vzdržali med nami red ter postali tako jedro naše vojaške organizacije; v Ljubljani so se pojavili nekoli Italijani, a so odšli, ko jih je na kolodvoru srbska straža opozorila, da so tu — Srbi. Prvi poveljnik tega srbskega polka je bil polkovnik Svabič, a za njim je prevzel komando podpolkovnik Milosavljevič. Iskrena čustva naše hvaležnosti in ljubezni spremenjajo iz Ljubljane ta polk, ki je tesno zvezan s spomini na prve dni in mesece naše jugoslovanske svobode.

Najnovejša poročila.

Slovensko vseučilišče.

ZAKON O VSEUČILIŠČU V LJUBLJANI OBJAVLJEN.

Beograd, 25. avgusta. Zakon o vseučilišču v Ljubljani je bil objavljen v »Službenih Novinah« dne 23. avgusta.

IMENOVANJE VSEUČILIŠKIH PROFESORJEV.

Beograd, 25. avgusta. Minister prosvete je sestavil končno listo profesorjev, ki bodo imenovani za vseučilišče v Ljubljani. Doslej se je imenovanje zavleklo, ker zakon o ustanovitvi vseučilišča se ni bil podpisal in »blicitar«. Cim se prestolonaslednik — regent Aleksander vrne s svojega potovanja (nahaja se v Valjevu), bo med prvimi spisi podpisal že pripravljena imenovanja, ki se nato takoj objavi. Vrnitev regentova se pričakuje v teh dneh. Imenovani bodo na juridični fakulteti 4, na filozofski 4, na tehnični 4 in na teološki 3 profesorji.

»RIJEČ« NA NASLOV OPOZICIJE.

Zagreb, 24. avg. »Riječ SHS« se bavi v današnjem uvodniku z vladno deklaracijo in povdarja, da je sedaj naloga opozicije zavzeti proti vladnemu programu stvarno stališče. Ako bodo opozicijske stranke slejkoprej navajale osebne argumente, bodo s tem samo dokazale, da jih v boju proti vladni ne vodijo stvarni razlogi, ampak deloma strankarski deloma osebni. »Riječ« opozarja na posebno lojalnost vladne, ki se zrcali v onem pasusu vladne izjave, kjer se povdarja, da je vladna slejkoprej pripravljena omogočiti koncentracijo vseh političnih strank.

DR. KOROŠEC IN OPOZICIJA.

Beograd, 25. avgusta. V poslanskih krogih se močno opaža, da se predsednik Jugoslovanskega kluba, dr. Korošec, ni dal vpisati v listo opozicijskih govornikov o debati o vladni izjavi. Cela zbornica pričakuje zato z izredno napetostjo, kakšno stališče zavzame končno dr. Korošev klub. V imenu opozicijske skupine bo prvi nastopil bivši ministriški predsednik Stojan Protić, ki namerava v imenu radikalne stranke obširno razložiti motive, zakaj radikalci ne morejo priznati in podpirati sedanje vlade. V imenu radikalnih disidentov bo govoril dr. Trifković, v imenu nacionalistov Stojan Ribarac, za Narodni klub pa dr. Laginja.

TRANSPORTI BLAGA IZ SOLUNA.

Beograd, 25. avgusta. V Solun je odšla posebna komisija prehranjeval-

nega ministrstva, da uredi transporte v Solunu nakopičenega blaga v Srbijo in ostale kraje Jugoslavije.

PRODUKCIJA PREMOMA.

Beograd, 25. avgusta. Danes se je sestala konferenca, katero je sklical minister za šume in rude in ki ima razpravljati o sredstvih, s katerimi naj se dvigne produkcija premoga in obnovi delo v domačih premogovnikih.

KRALJEV POZDRAV PREKMURJU.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 25. avgusta: Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo je prejelo od pisarne Njegovega Veličanstva kralja nastopno poročilo: Primio sam sa zadovoljstvom pozdrav, kojega mi je preko pokrajinske vlade za Slovenijo poslao dr. Lajniš u ime oslobođenih Prekomuraca i molim vladu, da novoslobođenjioj braći izruči sve moje simpatije i svu moju radost, što jih vidim u krugu našem. — Kancelarija Njegovog Veličanstva kralja. — Aleksander.

VLADA JE TRDNA.

LDU Beograd, 24. avgusta. V tu-kajšnjih poučenih krogov vlada prepričanje, da bo vlada pri glasovanju na svak način dobila zaupnico. V klubu radikalnih disidentov se je pojavilo nesoglasje glede stališča, katero naj zavzame klub. Predsednik Narodnega predstavništva dr. Draža Pavlović in poslanca Kosta Stojanović ter Velja Vuković zastopajo stališče, naj klub glasuje za vladu, dočim zagovarjalo Trifković in njegovi pristaši idejo opozicijskega bloka, ki bi vodil proti vladni najostrejši borbo. Tudi v Narodnem klubu ne vlada posebno soglasje. Skupina dr. Korošca se še ni jasno izrazila, verjetno pa je, da se bo približala vladi. Ze danes se pa lahko trdi, da se opozicijski blok ne bo osnoval.

ŽELEZNIŠKE ZVEZE.

LDU Beograd, 24. avgusta. Od snodi je obnovljena direktna železniška zveza med Zagrebom in Budimpešto preko Pečuha. Prav tako je uvedena zopet direktna železniška zveza iz Zemuna preko Novoga Sada in Subotice v Budimpešto.

NADVOJVODA IN NJEGOVI VLADA DEMISIJONIRALI.

LDU Budimpešta, 23. avgusta. (OKU) Vsed danes iz Pariza dosepe brzjavke, kjer Antanta izjavlja, da se ne more pogajati s sedanjo okrsko vladu in nadvojvodo Jožefom, je nadvojvoda Jožef danes odstopil od svojega mesta kot guverner Okrske. V zvezi s tem je demisijonirala tudi vlada Friedrichova. Nova vlada se sestavi v treh dneh.

Gospodarstvo.

Čehoslovaška in Švica. Čehi, ki so že med vojsko izpoznali izredno važnost Švice za gospodarske stvari, so kmalu po razsulu monarhije ustanovili poleg diplomatskih zastopstev v Švici samostalno čehoslovaško trgovsko in obrtniško zbornico v Zürichu. Začetkom oktobra t. l. otvori čehoslovaška zbornica v Zürichu že stalno skladišče za vzorce. Pozeje proti koncu leta nameravajo prirediti v Pragi pod pokroviteljstvom švicarskega konzula gospoda Deteindera tudi stalno švicarsko skladišče za vzorce. S tema priredbama hočejo pospeševati medsebojne kupijske stike. Vedno dobro orientirani, so Čehi poskrbeli brez fatalističnega odlaganja za tesno, na zastopstvu slonečo gospodarsko zvezo s Švico, ki je posebne važnosti tudi po vojski zlasti za finančne zadeve in denarstvo. Na Dunaju se trudijo na vse mogoče načine dopovedati, da je tečaj češke krome le umeten. Naši gospodarski avstrijanci, ki si sploh kupije brez odvisnosti od Dunaja še mislijo ne morejo, radi širijo to dunajsko-židovsko naziranje. Te ljudi preorientirati ni tako lahko tudi sedaj, ko se je preobrnil zanje cel svet. Ali je kurz češkega denarja na švicarskih borzah res le samo umeten, vidijo pri nas in na Dunaju vsi tisti, ki morajo opravljati plačila v češkem novcu. Praksa jih uči, odnosno tepe, ker mi žal še nimamo za svoj novec takega »umetnega« kurza na nevtralnih borzah.

Ogledovanje in obdarovanje konj na Kranjskem se bo za leto 1919, vršilo v naslednjih krajih: dne 27. avgusta ob 9. dopoldne v Mengšu za mrzlokrvne konje kamniškega okraja, dne 28. avgusta ob 9. dopoldne v Lescah za mrzlokrvne konje radovljiškega okraja, dne 2. septembra ob 8. dopoldne v Kranju za mrzlokrvne konje kranjskega okraja, dne 3. septembra ob 8. dopoldne na Selu pri Ljubljani za mrzlokrvne konje radovljiškega okraja, dne 10. septembra ob 10. dopoldne v Trebnjem za toplokrvne konje litjskega in novomeškega okraja, dne 11. septembra ob 8. dopoldne v St. Jerneju za toplokrvne konje krškega okraja in onih občin novomeškega okraja, ki meje na krški okraj. Pogoji obdarovanja so razvidni iz lepakov pri županstvih. Samostojni konjerejski odsek Slov. kmetijske družbe.

Kultura.

Koncert, kvartet prof. Kozine. — V četrtek 28. t. m. priredi obde znani kvartet prof. Kozine (dr. Kozina, Dermelj, Završan, Kragelj) koncert v Zdraviliškem domu na Bledu.

7. septembra

Velik ljudski tabor ob Blaškem jezeru.

Državni proračun za upravno leto 1919/20. Delegacija ministrstva financ je oskrbela slovenski prevod kompletne proračunske predloge, t. j. ekspozicije, finančnega zakona s projekiranimi carinskimi ter trošarinskimi tarifami in pregleda državnih dohodkov in izdatkov. Opozorjamo čitatelje na to delo. Zlasti osnutek finančnega zakona vsebuje v davčnih in tarifaričnih, pa tudi v budjetopravnih zadevah tako pomembne določbe, da je nujno želeli, da se javnost seznani z njimi, predno postanejo zakon. Kdor želi publikacijo, ki bo stala 5 K in se do tiska koncem avgusta, naj javi svoj naslov delegaciji ministrstva financ v Ljubljani, Poljanska cesta 2, do 30. avgusta t. l.

Rajpis javne dražbe. Finančna uprava proda v sredo, 3. septembra ob 8. uri v skladišču južne železnice v Celju 21.500 komadov dobro ohranjenih solnih vreč potom javne dražbe. Vreče se bodo oddajale v partijah ali počez najvišjim ponudnikom. Interesente se vabijo, da si ogledajo blago še pred dražbenim dnem. Kupnino je plačati koj pri prevzetju blaga. Kupec mora blago nemudoma odstraniti iz skladišča na svoje stroške. Natančnejša pojasnila daje vodstvo preglednega okraja finančne straže v Celju, pri katerem so tudi na vpogled dražbeni pogoji. Po-
verjeništvu ministrstva financ v Ljub-

ljani, dne 21. avgusta 1919. Delegat: Dr. Šavnik I. r.
Na borzi v Zürichu se je 14., 15. in 16. avgusta dobilo za 100 francoskih frankov 72, 72²⁵, 73 švic. frankov; za 100 nemških mark 29²⁵, 28, 29²⁵ švic. frankov; za 100 laških lir pa 61⁸⁰, 61⁵⁰, 61⁸⁰ švic. frankov. Za 100 dunajskih kron iste dni 12⁵⁰, odnosno 12²⁵ švic. frankov.

Sport.

Football. V nedeljo je bila slovesna otvoritev novega sportnega igrišča na Kozlerjevem travniku ob državnem kolodvoru v Šiški. Sportni klub Ilirija je bil povabil zagrebško nogometno društvo »Sparta« na tekmo, ki se je vršila pri tej priliki v nedeljo ob 17. uri. Na igrišču se je nabralo mnogo občinstva, ki je z napeto pozornostjo zasledovalo potek igre. V prvi igri je Ilirija kmalu dosegla prvi goal. Igralo se je precej ostro. Oba kluba sta pokazala svoje lepe lastnosti in jih skušala kolikor mogoče uveljaviti. V drugem delu je »Sparta« izenačila igro z dosegom enega goala in že se je zdelo, da ostane razmerje enako, ko je neposredno pred zaključkom dosegla Ilirija še drugi goal, tako da je bil končni rezultat 2:1.

Društvene vesti in prireditve.

Društvo inženjerjev v Ljubljani vabi svoje člane na izvanredni občni

zbor v torek dne 26. t. m. ob 20. uri v dvoranu mestnega magistrata. Razpravljalo se bo definitivno o obliki atika z drugimi jugoslovanskimi inženjerskimi društvi. Ker je zadeva za društvo in njegovo prihodnost zelo važna, pozivajo se vsi člani, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo. Za razpravo se naj pripravijo s proučenjem v prvi številki društvenega glasila objavljenega načrta pravil za združenje. Člani, ki še lista niso dobili, se naj javijo pri odboru pismeno s polnim naslovom. Prva številka se je poslala na stare naslove le onim članom, ki so plačali članarino za prvo polletje tekočega leta.

Poizvedbe.

Kralj Katarina iz Deske, pošta Plave pri Gorici, naj se oglasi v pisarni »Slov. Rdečega križa« v Ljubljani, Poljanska cesta 4/II, nadstropje.
Kje so **Jožefa Hrasta** doma iz Livka na Primorskem in Marija Tičar rojena Hrast 1916 je bivala nekje na Poljanski cesti v Ljubljani. Dalje bi rad izvedel za Alojza in Franca Hrasta doma istotam. Ako kdo rojakov ve za njih naslov ali ako sami čitajo ta oglas, naj pišejo na Mr. Albert Hrast c/o »Prosveta« 2657 Sv. Lawndale Ave. Chicago Ill. U. S. A.

Izgubila se je včeraj popoldne vreča, papirnata, v kateri je bilo nekaj sušila, kotenine in nekaj železa. Izgubljena je bila od Verovška na Du-

najski cesti do Česnovarja, Dolenjska cesta, Pot za gradom. Pošten najditelj se vlijudno prosi, da jo vrne na upravnništvo »Slov. Naroda« proti dobri nagradi. 8301
Cankar Terezija v Ljubljani, Rožna ulica št. 4, išče svojega moža Ivana Cankarja, k. k. Lst. I. R. Nr. 409. 7. Komp. I. Zug. vojna pošta 230. Zadnjič je pisal dne 4. avgusta 1917. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči ženi na gorenji naslov proti povračilu stroškov. 8301

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Poslano.*

Tihotapstvo. K članku pod tem naslovom, ki je izšel v številki od 17. avgusta v Vašem listu, blagovolite mi dovoliti prostora za majhno pojasnilo. Izmenjavanje nemško - avstrijskih bankovcev v jugoslovanske izvršujejo vse banke in drugi denarni zavodi po vsej Sloveniji. Izmenjavanje teh bankovcev je enak posel, kakor kupovanje, oziroma izmenjavanje drugih valut kot na pr. italijanskih lir, francoskih in švicarskih frankov, ameriških dolariev itd. Kot plačilno sredstvo nemško - avstrijski denar pri nas ne more veljati, temveč edino le kot tuja valuta. V tem smislu se je izrazilo tudi po-

* Vsebinsko tega spisa je uredništvo odgovorno kolikor določa zakon.

verjeništvu ministrstva financ za Slovenijo in Istro v neki svoji vlogi z dne 16. avgusta 1919. — Prepovedano je le iztihadpljanje jugoslovanskega denarja v tuje države. Tega pa naša posojilnica nikdar ni delala in je člankar tudi ne dolži. Sicer pa tudi izmenjavanje pri naši posojilnici nikdar ni doseglo navedene višine. Da bi se z izmenjavanjem pri naši posojilnici pospeševalo iztihadpljanje blaga v Nemško Avstrijo, ni res in posojilnica ni v stanu tega preprečiti. Zato skrb obmejnih policijskih organov. Kdor ne bo v stanu, izmenjati si denarja pri naši posojilnici, ga bo izmenjal pri številnih bankah v Mariboru, katere ta posel istotako izvršujejo. V Zagrebu na pr. pa se naravnost pulijo za nemško - avstrijski denar in plačujejo za njega po 102 K za 100 K. Dopolnila pač boli dober razvoj posojilnice, zato bi ji rad škodoval, pri čemer pa ni pomislil, da je sam narodni nasprotnik, ko na tako hinavski način napada slovenski denarni zavod, ki je za narodni blagor doprinesel že velikanske žrtve.

Dopisnika imenovanega članka na pozivam, da v teku osmih dni naznanj svoje ime in naslov, da ga zamorem radi očitania nemščurstva in obdolžitve tihotapstva sodniško zasledovati, sicer ga bom smatral samega za nemščurja, hinavskega lažnjivca in narodnega škodljivca.

V Gornji Radgoni, dne 21. avgusta 1919.

Alojzij Neudauer,
tajnik posojilnice v Gornji Radgoni.

prejme se vajenec pri tvrdki Henrik Kenda, Ljubljana. 8255
Deklica 6 do 12 let stara, iz boljših hiše, se sprejme za prihodnje šolsko leto v popolno oskrbo. Kje, pove upravnništvo »Slov. Naroda«. 8259

Na stanovanje se sprejme boljša gospodinja, naslov pove upravn. »Slovenskega Naroda«. 8311
Kunilo se dobro ohranjeni vinski sodi od 16—25 hl vsebine. A. Susnik, Ljubljana, Zaloška cesta 21. 8246

Odda se več travnikov dobre in lepe otave za košnjo, **Jožef Turk, Radečkega c. 3.** 8339
Soliden posred išče mesečno sobo za takoj ali pozneje. Cena postarstva stvar. — Ponudbe na Anončno ekspedicijo Al. Matičič, Ljubljana, Kongresni trg 3. 8321

Odda se lep, črn igralski nam. pudel, pristne pasme. Kdor ga želi kupiti, naj vpraša v kavarni Evropa, Dunajska cesta, Ljubljana, 8315
Uradnika sprejme »Gronica« zavarovalnica v Zagrebu. Več se poizve pri Glavnem zastopstvu v Ljubljani, Stari 17, med 8.—9. in 17. do 19. uro. 8325

Škotski poni z vozom in opremo vred pripraven za otroke, na prodaj. Ogleda se lahko v hlevu ga. Frana Mikliča, hotel Južni kolodvor v Ljubljani, Kolodvorska ulica. 8319
Vdova brez otrok dobi kuhinjo in malo sobice kot odškodnino za postrežbo. Ponudbe pod »Snažnost 8287« na upravn. Slov. Naroda 8287



Potrti srcem naznanjava, da se je naš nad vse ljubljani sinček oziroma bratec

GVIDO

v starosti 18 let v petek 22. t. m. v Tomačevem v Savi ponesrečil.

V Ljubljani, dne 25. avgusta 1919.

Gvido in Roza Schmalz.

Stanovanje, uradnik pri boljši nemški ali italijanski družini. Ponudbe ne uravno »Slov. Naroda« pod »Stanovanje 500 8324. 8324
Zidarski učenc, krepak deček, želi boljšemu zidarskemu podjetju v Ljubljani takoj v učenje. Ponudbe pod »zidarski učenec 8309« na upravo lista. 8324
Soba, prostorna in svetla, v bližini sodniške palače, se išče za dva gospoda. Ponudbe pod »sodnja« 8304 na upravnništvo »Slov. Naroda«. 8304

Napredaj malo rabljen stroj za izdelovanje parketov, fabrikat »Zimmermann Witwe Wien«. Dopisi pod »Lesna industrija/8260« na upravnništvo »Slovenskega Naroda«. 8260
Dvostrešna kočija (Landauer) malo rabljen, skoraj nov, v dobrem stanju, črn in modro tapetiran se proda. Natančnejše se izve pri poselniku Jakobu Baloh na Bledu (Gorenjsko). 8278
Pekovski pomočnik, vsestransko izurjen, z obrtnim listom želi službo kot prvi pomočnik ali poslovođa. Cenj. ponudbe pod »Starost 33« pošto ležeče Ljubljana. 8279

Sobarica izurjena tudi v šivanju, se takoj sprejme. Dobra plača in hrana zagotovljena. **P. Magdič, Ljubljana.** 8267
Sprejemem zmognega pisarniškega vodjo, pisarne ponudbe z navedbo do-
dajo, sedanje službe in zahtevkom plače na kartonazna tov. **J. Bonac sin, v Ljubljani.** 8263

Velika trgovina s steklenino in porcelanom ter steklarstvom v Mariboru se takoj proda. Dobro uveljaveno mesto, velik portal, kompletna trgovinska in skladiščna oprema. Vprašati v Mariboru Koroška c. 10.
Iščem meblirano sobo, po možnosti v sredini mesta, z električno lučjo in separatnim vhodom za takoj ali pozneje, s hrano ali brez hrane. Glavni pogoj čistota. Ponudbe na upravn. »Slovenskega Naroda« pod »Čistoča/8210. 8210

S popolno oskrbo išče k dobri družini stanovanje za sredi septembra gojenka trgovske šole. Ponudbe se prosijo na Anončno ekspedicijo Al. Matičič, Ljubljana. 8281
Namizno sadje! Hruške in jabolka, zgozdne in za zimo bodem pošiljal od 25 kg naprej od 15. septembra. Kdor želi kaj naročiti, naj se začasno zgleda. Jos. Fr. Skasa, vrtnar, Rečica ob Paki pri Celju. 8253

Inteligentna gospodinja, ki ima res otrok z znanjem klavirja, se takoj sprejme samo čež dan ali tudi s popolno oskrbo k otrokom. Cenj. ponudbe na P. Magdič, Ljubljana. 8266

Realc maturant išče stanovanje s hrano pri boljši rodbini. Ponudbe na upravnništvo »Slov. Naroda« pod »realc/8302. 8302
Želim lokal za manjšo tiskarno za takoj ali pozneje. Cenj. ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod **L. T. C./8328.** 8328
Sprejemem takoj koncipijeta, četudi začelnika. Pismene ponudbe se naj vpošljeje na moj naslov: **Advekat dr. Vladimir Žitek** v Novem mestu, Dolenjsko. 8316

Več zidarjev dobi proti dobri plači delo v tukajšnji tobačni tovarni. Zglasiti se pri Robertu Smielowskem, mestnem stavbeniku, Rimska cesta 2. 8143
Vincilir (viničar) se išče, kateri razumne me vse posele v vinogradu in v kleti, ki zna cepiti trsje in sadje. Nastop službe 1. novembra. Plača po dogovoru. **Fran Hočevar**, Perjavica, pošta in želez. postaja Stenjevec pri Zagrebu. 8123



Ljubljanska tiskarna v Ljubljani naznanja žalostno vest, da je nje dolgoletni zvesti sotrudnik, gospod

Janko Dimic

strojni stavec

v nedeljo, dne 24. avgusta t. l. ob pol 6. uri zjutraj v 36. letu svoje starosti mirno preminul.

Pogreb bo v ponedeljek, 25. avgusta t. l., ob pol 17. uri pop. iz hiše žalosti, Cegnarjeva ul. št. 8, na pokopališče pri Sv. Križu.

Bodi vrlemu možu ohranjen trajen spomin!

LJUBLJANA, dne 25. avgusta 1919.

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom boleznin smrti našega ljubega, zlatega, nepozabnega sinka in bratca

Milančka

za darovane prekrasne šopke in vence in tistim damam, ki so na katerikoli način pomagale lajšati v boleznin njegovo trpljenje. Nadalje vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti in vsem, ki so nosili vence in šopke pri pogrebu izrekamo najsrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 25. avgusta 1919.

Zalutjoča rodbina M. Škerjanc.

Lesni strokovnjak, ki je zmogel slovenskega jezika v govoru in pisavi, verziran v vodstvu žag, sprejemanju in ekspediciji lesa, se išče za večje lesno podjetje. Reflektira se le na prvovrstne moči z dobrimi prireditelji. Naslov: **I. Goljevšek**, Ljubljana, Kolodvorska ul. 34, I. nadst. 8314
Prodaja hotela, hotel prve vrste s 35 tujskimi sobami, senčnatim gostilniškim vrtom v sredini mesta, eno minuto od kolodvora. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8310
Portal (ali izložbena okna) krasno izdelan iz trdega lesa 4 mtr. dolg, 3 mtr. visok, vhod v sredini, komplet z begijskimi šipami in železnimi roletami, se radi prezidave takoj po ugodni ceni proda pri **Ivanu Šavnik**, Kranj. 8308
Devojku za sve s godišnjim svjedočnim kuha, bama, koja samostalno kuha, traži mala obitelj. Košta in postupak dobar, mjesecna plaća 100 K, nastup 1. septembra. Stan od tri sobe, veliko se rublje pere izven kuće. Ponudbe Cuvaj, Zagreb, Gajeva ulica 44, prvi kat. 8307

Stanovanje, soba, sobica in kuhinja v lepi, novi hiši na Dunaju V., se zamenja družini, katere se seli na Dunaj, za malo stanovanje v Ljubljani. Ponudbe na: **Dr. Stadič**, Ljubljana, Vrtna ulica 22. 8329
Pestunjo, dobro in zanesljivo, k trem otrokom, iščem za takoj. Popolna oskrba, plača dobra. Naslov pove upravnništvo »Slov. Naroda«. 7955
Pisalni stroj prva znamka, slovenska tastatura, se takoj po ceni proda. Pogledati pri Splošni zavarovalnici, Gledniška ulica št. 7/III (ulica pri Slovenskem gledališču). 817
Več zidarjev dobi proti dobri plači delo v tukajšnji tobačni tovarni. Zglasiti se pri Robertu Smielowskem, mestnem stavbeniku, Rimska cesta 2. 8143
Vincilir (viničar) se išče, kateri razumne me vse posele v vinogradu in v kleti, ki zna cepiti trsje in sadje. Nastop službe 1. novembra. Plača po dogovoru. **Fran Hočevar**, Perjavica, pošta in želez. postaja Stenjevec pri Zagrebu. 8123

Zahvala.

Za vse izraze iskrenega sočutja, za lepe cvetke in za mnogobrojno, častno spremstvo na zadnji poti naše nepozabne mame, gospe

Uršule Souvan roj. Kušar

izrekamo svojo priskrbeno zahvalo.

V LJUBLJANI, 23. avgusta 1919.

Rodbini Souvan-Kump.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala.

Za vsa sožalja, ki so mi bila izražena ob priliki smrti mojega starega očeta, gospoda

ŠTEFANA KLUNA

izrekam tem potom svojo najsrčnejšo zahvalo.

Zlasti se zahvaljujem preč. g. župniku pri Sv. Jakobu za tolažila v njegovi bolezni, ter pevskima društvoma »Pevska zveza Ljubljana« in »Slavec« za lepi žalostinki ter spremstvo z zastavama. Nadalje »Gospodarskemu naprednemu društvu za šentjakovski okraj« za poklonjen venec, ter konečno vsem drugim, ki so spremlili pokojnika na njegovi zadnji poti.

V LJUBLJANI, 24. avgusta 1919.

Minka Trost.

Stanovanje treh do štirih sob, s kapalnico, vodovodom, električno razsvetljavo in pritlikinami v Ljubljani ali bližnji okolici, se išče. Hišnemu gospodarju so drva čez zimo zastoj na razpolago. Ponudbe pod »hitro 8303« na upr. Sl. Naroda. 8303

Kavarniška blagajničarka se sprejme plačilu. Reflektira se samo na izvežbano, zanesljivo gospodinjico, katere je že par let bila pri tej stroki v večji kavarni. Istotam se sprejme gospodinja k petletnemu fantku. Ponudbe naj se pošljejo na Kavarno »Central« Maribor. 8241
Naprodaj, bukova metrska drva okrog vseh hlobov v izmeri 250 m³, smrekov in jelov les, deloma uležano, okrog 1750 hlobov v izmeri okrog 400 m³, vse na Boču, Windischgrätzovo posestvo. — Ponudbe po ogledu na licu mesta na M. Bršnik-a, Adolf Wieselmannovi sekvester v Rogatcu. 8332
Bodoča sreča, Resen, naobražen veletrežec mlade prikupljive vnanjosti z milijonskim premoženjem se želi seznaniti z veselo, modro, premožno, trgovin in gospodinstvu vajeno gospodinjico ali mlado vdovo neomadeževane minulosti in iz ugledne rodbine. Jasne in resne ponudbe prosil pod: »Srčna izobrazba«/8318 na upravnništvo »Slov. Naroda«. Anonimno se ne vpoštevata, ker tajnost zajamčena! 8318

Brojčaji: ESKOMPTNA.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

int. telefon št. 146.

LJUBLJANA, ŽELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

DENARNE VLOGE. — NAKUP IN PRODAJA: EFEKTIV, DEVIZ, VALUT. — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR. — AKREDITIVI. — BORZA.

Glavnica:
200.000.000 kron.

Podružnica kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani,

Rezerve: okrog
150.000.000 kron.

Prešernova ulica šte. 50, v lastnem poslopiju.

Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; borzna naročila; sprejem in oskrba depozitov z vestno revizijo zračnih efektov; zameštramba (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom strank; krediti in predjuri vsake vrste; inkaso in oštent menic; nakazila in izplačila na vsa mesta tu- in inozemstva; potevalna kreditna pisma; sprejem donarnih vlog na knjižice in tekoči račun i. t. d.

Kupujem smrekov les, jelka, hrastov les, bukovo ali rezan. Cene za les naložen v vagon se naj naznanijo na V. SCAGNETTI, parna žaga za drž. kodvorom, Ljubljana. 2048

Kupim vsako množino tesane in rezane

jelovine, testone, tavolette
ter prage (švelerje) za normalnotirno franko vagon mejoja postaja. Najnižje poudbe pod „Merkur-Kairo 8317“ na upravo tega lista. 8317

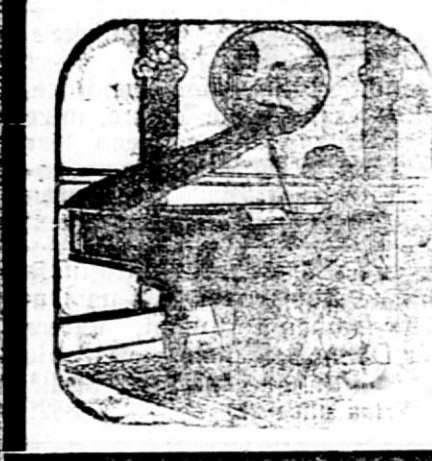
Na Dunaju v zalogi in kakovosti

novi sodi
za mokroto nepreporni, iz mehkega lesa, 150, 200 in 300 litrov, vsakih po 10.000 komadov, se prodaja liter po 30 vinarjev. M. Bode & Co. Wien. V. Siebenbruggasse 44. 8313

Več spretnih prodajalcev
Slovenskega Naroda
starih nad 14 sprejme uprava Slovenskega Naroda.

Odprl sem
hotel Beograd
(dosedaj Sandwirt)

v Slovenjgradcu, kjer se nahaja gostilna, kavarna, mesarija, prenočišča, kegljišče, krasen vrt, in se dobe vozovi na vse strani. Točil bom vedno najboljša vina, pivo in kavo. Vsak čas se bodo dobila mrzla in topla jedila. Imel bom na zalogi vina vseh vrst ter sadjevec v sodih in steklenicah na drobno in na debelo za razpošiljanje od 56 l naprej. Za obilen obisk in naročila se priporoča
Andrej Oset, hotel Beograd, Slovenjgradec. 8184



G. F. Jurásek
Vglaševalec klavirjev in trgovec z glasbilo
v Ljubljani, Wolfova ul. št. 12.
Prva jugoslovanska specialna tvrdka za vglaševanje in popravila glasbil.

Brasno (moka), pšenico, kukuruz, ječam, zob (oves), posije (otrobl) i ostale zemaljske plodine i proizvode nudja samo na veliko

Ivan Dumić, Zagreb, Zrinjevac broj 15, Telefon 22-69.

Kavarna „Zvezda“

P. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem prenovil vse kavarniške prostore.

Priporočam se tudi nadalje za naklonjenost p. n. občinstva, zagotavljajoč najsolidnejšo postrežbo.

Josip Ivančič, kavarnar.

Kupi se vsaka množina
bukovih in hrastovih drv.

Množina in cene naj se v ponudbah vnačijo. Malenšek M. Maribor. Posredovalci dobe provizijo. 8034

Komisijnska trgovina

Filip Pečenko, Ljubljana, Dunajska c. 7 priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga: cefirja, tiskovine, barhenta, kloba, hlačevine, nogavic, robcev, sukanca, svile za šivanje, bombaža za pletenje nogavic, gumbov, pritiskačev, rincev za čevlje in drugih izdelkov čeških tvornic, katere zastopa.

Prodaja se: 90 mm strugana, nerabljen, dolga (Welle abgedreht) zraven dve jermeniči (Riemenscheiben) 90 mm vrtni, ena 400 mm široka, 1200 mm premera, 490 mm široka, 1250 mm net težilo s podložki, (Ringschmiedelager mit Unterlegplatten & Schrauben). Več pove poštni predal 53, Celje. 8225

DOBROTVORNO

djeluje, boli utiše, okrepljuje osvežuje, oživljuje te kot rana, oteklina, omečina i čirva čisteci upliviše Feller

Elsa fluid
6 dvostrukih ili 2 specijalnih boca 19 kruna. Probavu pospišuju, stolicu uređuje te kot svih želučanih nepravilnosti najbrže djeluje Fellerove nabarbarove

Elza-kroglice
6 škatlic K 12. Edino pravi pri lekarnarju Evgen V. Feller, Stubica, Elza trg št. 233. (Hrv. Zagorje). Zavoj in poštnina se priračuna posebej, no najceneje, kolikor več torej kdo naroči obenem temveč prihrani.

Rezan in okrogel les

skladnja z o. z. v Mariboru. 7534

Gospodinja ki rabi

Milo „SRNA“ šteti s perilom, časom, trudom in denarjem. Poiskusni zavoji a 4 1/2 kg vsebine. **IGNAC FOCK, tvornica mila in sode, Kranj.**

Razglas.

Dne 30. avgusta 1919 ob 9. uri javna dražba 2 težkih in 2 huculskih žrebcev v jahalnici drž. žrebarne na Seln pri Ljubljani.

Državna žrebarna na Selu.

Sprejme se gospodična,

dobra pisarniška moč, za knjigovodstvo s prakso in lepo pisavo pri večji specerijski trgovini v Ljubljani. Vstop takoj ali pa po dogovoru. Pismene ponudbe na upravnistvo Slov. Naroda pod šifro „Pisarniška moč 8179“.

Doc. dr. Alfred Šerko

ordinira za živčne bolezni od 2.—3. pop. v Vegovi ulici 2. (Kongresni trg)

Portland cement

prvovrstni dalmatinski, ponuja brezobvezno po K 6000— za vagon (jamščina za vreče znaša 2000 K za vagon) od obale Split Ljubljanska komercijalna dr. z o. z. Ljublj. Bleiweisova c. 18.

Službeni razpisi.

Pri Turjaški graščini se razpisuje: 1 stalno mesto krajnega gozdarja. Prosilec mora dokazati nižjo državno skušnjo za gozdarstvo in prakso v gozdnem varstvu in v tehnično pomožni službi.

1 stalno mesto gozdarskega adjunkta pri gozdnem in upravnem uradu. Prosilec mora dokazati nižjo državno skušnjo za gozdarstvo in prakso v pisarniškem delu in knjigovodstvu. Oba prosilca morata še dokazati starost, domovinsko pravico in dosedanje službovanje.

Plačilo po dogovoru. Prošnje naj se vložijo takoj pri

Grofa Auersperga gozdnem in upravnem uradu v Nameršlju, pošta Studenec pri Ljubljani.

Štev. 181. 8331

Razglas.

Javni vodovod za mesto Kranj in okolico v Kranju razpisuje službo vodovodnega monterja.

Mesečna plača 200 K, draginjska doklada 250 K in dnevne za dela izven Kranja po 3 K, ter 15% od čistega dobička pri hišnih instalacijah. Službo je nastopiti 1. oktobra 1919.

Prošnje z dokazili o dosedanjem službovanju, spričevala o sposobnosti itd. je predložiti vodovodnemu odboru v Kranju do 15. septembra 1919.

Javni vodovod za Kranj in okolico v Kranju,
dne 23. avgusta 1919.

Predsednik:
F. Polak s. r.

Vse vrste deželnih pridelkov kupuje trgovina s semeni SEVER & Komp Ljubljana, Wolfova ul. 12. Prosimo ponudbe z navedbo množine in cene. 8070

tramove, drva, ogle kupuje vsako množino „DRAVA“ lesna trgovska in industrijska družba z o. z. v Mariboru. 7534

Komptoiristinja
se išče za takojšnji nastop. Pogoji: Perfektna zmožnost slovensko in nemške stenografije, strojepisja, da je natančna delavka in dobra računalnica. Prednost imajo one, ki so zmožne francoskega ali laškega jezika in one z večletno prakso. Ponudbe pod „lesna industrija/8305“ na upravnistvo! 8305

KARLOVI VARI (Karlsbad)

v polnem zdraviliščnem obratu.

Dobra prehrana po primernih cenah zagotovljena. Privoženja za prispotovanje ali viza se proti zdravniškemu spričevalu takoj dobe od čehoslovaške izdajalnice voznih listov. Ugodne zveze z brzoletniki.

Priporočava najno vedno veliko zalogo

žganja
finega jedilnega in namiznega

olja
ter vsakovrstnega specerijskega blaga. Samo na debelo. Solidna in točna postrežba.

Gregorc & Verlič, Ljubljana, Cesta na Rudolfovo železnico št. 7.

IVAN JAX in sin
Dunajska cesta šte. 15, Ljubljana.

Šivalni stroji in stroji za pletenje.
— Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. — Ustanovljena leta 1867. Vezanje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“ **Kolesa** iz prvih tovarn
Ceniki zastoj in franko. Dürkopp, Styria, Waffelnrad.

Svetlo

Baterije žarnice svetilnikov, električni predmeti, Gen rep za kraljestvo SHS, Janko Pogacar Ljubljana Mesni trg 25

Westinghouse
Watt
Kremenzky
Metax
Eksport & Import.

Jadransko hotelsko in kupališno dion. društvo
Sušak-Reka, Zvonimirova ulica šte. 102.

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension „SPERANZA“ „IMPERIA“ Opštja.	Sanatorij in veliko morskopališče „TERAPIJA“ Crikvenica.	Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica. Telefon interurb. 11.
Hotel-Pension in morskopališče „JADRAN“ Sušak-Reka. Telefon interurb. 2-14.	Vsi hoteli in sanatoriji so najmoderneje z vsem komfortom urejeni. — Oskrba izvršna. — Otvorjeni skozi celo leto. — Vse naročbe prejema in daje pojasnila za Crikvenico: uprava hotela „Miramare“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela „San-Marino“ v Novom; za Sušak; Središnji ured društva, Sušak-Reka. — Naslov za brzojave: Jadransko društvo Sušak-Reka, Interurbana telefon št. 9-9-9.	Hotel-Pension „SAN-MARINO“ Novi Vinodolski. Tel. interurb. 5.
Hotel-Pension in morskopališče „JADRAN“ Bakar.		Hotel-Pension in veliko morskopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavnica 15.000.000.- kron. Štritarjeva ulica šte. 2. Rezerni fond 4.000.000.- kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju
Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne KREDITE